

TRANSCRIPT VAN DE FINANCIËLE AUDITCOMMISSIE VAN PROVINCIE UTRECHT
d.d. 29 mei 2024

---

1. Opening

De voorzitter: Goedemorgen iedereen. Hartelijk welkom bij deze vergadering van de financiële audit-commissie. We beginnen deze vergadering feestelijk met een gebakje. Want Johan Luiks is jarig en hij heeft ons getrakteerd. Van harte gefeliciteerd. Daarnaast willen we ook graag een hartelijk welkom heten aan onze accountant Martine Koedijk en mijnheer Dul, maar ook de vervanger die al aanwezig is. En eigenlijk is dat agendapunt vier waarin wij wilden mededelen, bij de ingekomen stukken in elk geval, dat door de onafhankelijkheidsregels van PwC er een roulatie noodzakelijk is van de eindverantwoordelijke accountant, dan moeten we afscheid nemen van Martine. Vinden we wel jammer natuurlijk, maar we zouden heel graag u, van Someren, van harte welkom heten hier. Er staat bij agendapunt vier, wat we dan nu ook maar behandelen, ook een cv van u. Maar misschien vindt u het ook fijn om zich persoonlijk aan ons voor te stellen?

De heer van Someren: Dat kan ik, denk ik, op deze manier. Goedemorgen, Nils-Erik van Someren is de naam, director binnen onze controlepraktijk van PwC. Dat doe ik eigenlijk al mijn hele carrière in de publieke sector, vrij breed, van zowel zorginstellingen, uitvoeringsorganisaties tot ook wat nou de staatsdeelneming, zoals dat zo mooi mag heten. En vanaf komend jaar inderdaad in de rol van de eindverantwoordelijke accountant hier bij de provincie Utrecht. En daar kijk ik ontzettend naar uit. Dus nou ik ga ongetwijfeld met u nog nader kennismaken.

De voorzitter: Ja. Fijn dat u er nu al bij aanwezig kan zijn. Dan gaan we naar agendapunt twee. Maar eerst wil ik ook nog even zeggen dat aanwezig hybride, online, zijn Reindert Daniëls en Harry Wolting, welkom. En Anneloes Blekxtoon heeft zich afgemeld voor deze vergadering.

2. Vaststellen agenda

De voorzitter: Zoals u wellicht heeft geconstateerd, hebben wij een agendapunt 11 die een vreemde eend in de bijt lijkt te zijn voor onze FAC vergadering. Dat is het Statenvoorstel Plan inzet middelen versnelling energietransitie. Dit Statenvoorstel staat geagendeerd voor een commissie M&M, voor de politiek inhoudelijke behandeling en oordeelsvorming richting de Statenvergadering, maar op verzoek van de SGP is dat hier ook geagendeerd? Het verzoek van de SGP is om dit Statenvoorstel technisch te behandelen in deze vergadering in samenhang met de nota financieringsbeleid. De nota financieringsbeleid in zeg maar de relatie tot wat al is vastgesteld in de nota financieringsbeleid. De SGP heeft verzocht om een reflectie van zowel onze vergadering als de adviseurs van de FAC, namelijk van de concerncontrole en van de accountant. Gezien het feit dat de nota financieringsbeleid een FAC onderwerp is en het een puur technische reflectie betreft, heb ik als voorzitter ingestemd met de agendering voor deze commissie. Maar toen heeft de heer Adriani terecht geconstateerd dat dit agenderingsverzoek van de SGP niet geheel voldaan heeft aan het reglement van orde artikel 48. Onder lid 3 staat namelijk het volgende, indien het voorstel wordt ondersteund door tenminste een kwart van het aantal in de Staten vertegenwoordigende fracties, tegenwoordig de fracties, of een kwart van het aantal zetels, wordt het voorstel aan de agenda toegevoegd. Ik stel daarom voor om nu bij de vaststelling van de agenda te pijken of er onder de leden van de FAC voldoende draagvlak is voor het agenderen en dus behandelen van dit voorstel van de SGP. Wie kan zich hierin vinden? Eén, twee, drie, vier partijen. Eens even kijken online. Harry ook, vijf partijen. Dat betekent dat tenminste een kwart van de partijen het aantal in de

staten vertegenwoordigde fracties instemt met agendering en hierbij kunnen wij dus besluiten dat dit agendapunt wel behandeld zal worden. Dat zal behandeld worden als agendapunt 11.

3. Mededelingen

De voorzitter: Dan agendapunt drie. Er zijn geen mededelingen ontvangen.

4. Ingekomen stukken

De voorzitter: Agendapunt vier hebben we al behandeld. Verder zijn er geen andere ingekomen stukken.

5. Ingekomen stukken vanuit GS

De voorzitter: Agendapunt vijf, ingekomen stukken vanuit de Gedeputeerde Staten. Tijdens de vorige reguliere vergadering van de FAC heeft gedeputeerde Bakker u bijgepraat over de op dat moment spelende ontwikkelingen rondom de rechtmatigheidsverantwoording. Hij heeft toen gezegd deze informatie ook schriftelijk te geven en dat is dus hierbij gebeurd.

6. Vastellen verslag

De voorzitter: Agendapunt zes, vaststellen van het verslag. Zijn er nog opmerkingen naar aanleiding van het verslag? Geen opmerkingen. Dan stel ik het verslag hierbij vast.

7. Termijnagenda

De voorzitter: Termijnagenda staat er wel op, maar is nog niet geactualiseerd. Dat zal zo snel mogelijk plaatsvinden.

8. Rondvraag

De voorzitter: Agendapunt acht, de rondvraag. Er zijn geen rondvragen ontvangen.

9. SV jaarstukken 2023

De voorzitter: Dan komen wij al snel bij de bespreking van de stukken die ter bespreking staan geagendeerd en beginnen we met de jaarstukken. Het Statenvoorstel jaarstukken 2023. Afgelopen vrijdag is op verzoek van de Gedeputeerde Staten een aangepaste versie van zowel de jaarstukken als de kadernota geplaatst in het SIS, in de memo aanpassing jaarstukken wordt een toelichting gegeven in de gedane aanpassingen van de jaarstukken. In deze vergadering is de behandeling financieel technisch, de politiek en inhoudelijke behandeling vindt plaats in de inhoudelijke commissies. Nieuw in deze jaarstukken en in de controle over 2023 is de rechtmatigheidsverantwoording door Gedeputeerde Staten. Hierbij zullen we vandaag ook nadrukkelijk stilstaan. Ik stel de volgende behandeling voor. Allereerst wil ik de portefeuillehouder uitnodigen om een toelichting te geven. Vervolgens stel ik mevrouw Koedijk en de heer Dul in staat om een toelichting te geven op de uitgevoerde controle en op de stukken. Vervolgens zal een presentatie worden gegeven door de heer Luiks en mevrouw Koedijk, waarin specifiek ook wordt ingegaan op de rechtmatigheidsverantwoording. De presentatie staat al in het SIS bij de agendastukken en daarnaast ga ik over tot het inventariseren van de vragen die bij u leven, die kunnen gesteld worden aan de portefeuillehouder, aan de accountant of de concerncontroller. En na beantwoording van de vraag in de eerste termijn inventariseer ik of er behoefte is

aan een tweede termijn. Kunt u instemmen met deze behandeling van de jaarstukken? Ja. Dan wil ik graag onze portefeuillehouder Has Bakker het woord geven voor een inleiding.

De heer Bakker: Dank u wel, voorzitter, voor die voor die gelegenheid. En ik heb hem ook fysiek nog even meegenomen zolang het nog kan. Het is een imposant boekwerk, maar volgens mij toch ook weer heel hard aan gewerkt binnen dit gebouw. Dus daar wilde ik in eerste instantie bij stilstaan, met mooie resultaten, inhoudelijk gezien afgelopen jaar waarop we terugblikken. Een aantal punten haal ik eruit. We hebben een goedgekeurde verklaring gekregen van accountant. Dat is volgens mij een mooi nieuws. Positief resultaat 2023 is 13,4 miljoen. 19,5 miljoen hoger dan de slotwijziging. Dat heeft u ook gelezen. Voornamelijk veroorzaakt door lagere lasten. We hebben voor het eerst een rechtmatigheidsverantwoording, met oordeel van het college GS hierbij. Nou, daar zullen we ongetwijfeld nog met elkaar over spreken en daar gaat in de volgende presentaties het nodig over gezegd worden. We hebben volgens planning verlopen en stukken zijn tijdig aangeleverd, intern, maar ook richting PS, wat natuurlijk wel eventjes nou even met een weekje uitstel de accountantsverklaring, maar die hebben we in eerste instantie even achter de login aan u verstrekt en daarna in officiële vorm. Dus ik ben blij dat we het zo hebben kunnen doen. Ook volgens mij fijne tafeltjes sessie. Ik heb even een rondje gelopen en ik zag geanimeerde gesprekken, zowel aan uw kant als aan de kant van de collega's. We hebben, denk ik, mooie ontwikkelingen en verbeteringen gezien bij het opstellen van de jaarstukken. Veel tijd gestoken en de kwaliteitsslag gemaakt, bijvoorbeeld op de SiSa, op de ... is een goed voorbeeld waarvan ik denk dat hebben we mooi opgepakt en dat kan ook wel als voorbeeld dienen voor komende jaren, hoe we dat moeten doen. Het was ook een uitdaging. We hebben er ook intern, heeft het de nodige aandacht gevraagd. Onderdeel daarvan was ook de samenloop van omstandigheden met de implementatie van het SAP-systeem. En nou, we hebben het er al vaker met elkaar over gehad dat er natuurlijk ook een uitdaging is en blijft op personele bezetting in de financiële kolom. Dat merk je in dit soort situaties. Zeker en daarbij weet ik ook als ik met collega's in het land spreek, dat wij niet de enige provincie zijn die daarmee van doen hebben. Samenwerking met de accountant PwC ervaren wij als zeer positief en constructief. Ook onze dank daarvoor en we gaan dit uiteraard, het proces met de accountant, maar ook over de rechtmatigheidsverantwoording, gaan wij met elkaar goed evalueren en zal ook weer ingebracht worden onder te verbeteren financiële keten gaan wij weer proberen mooie slagen te maken om te zorgen dat we het ieder jaar weer een stapje beter doen.

De voorzitter: Ja. Mooi. Dank u wel voor deze inleiding. Mevrouw Koedijk of de heer Dul. Ja, mevrouw Koedijk.

Mevrouw Koedijk: Ja, ik begin en straks neemt mijn collega het over. Dank u wel, voorzitter. En de gedeputeerde heeft al wat verklapt natuurlijk. We hebben een goedkeurend oordeel gegeven bij de jaarstukken, zoals u heeft gelezen, maar ook met een benadrukkingsparagraaf om aan te wijzen dat de rechtmatigheidsfouten over de verantwoordingsgrens is gegaan. En daar komen straks in de presentatie met de heer Luiks nog specifiek op terug, op die rechtmatigheidsverantwoording. Want in het getrouwheid oordeel zit dus voor het eerst ook de rechtmatigheidsverantwoording en daarbij concluderen we dus dat die verantwoording getrouw is. Als we kijken naar de zaken die het afgelopen jaar gespeeld hebben, zien we dat het een rustig jaar is geweest in de hart van de Heuvelrug, maar wel met een heel belangrijke afspraak rondom Defensie en de PFAS-sanering op de vliegbasis. Dat is, denk ik, goed om te lezen, maar financieel gezien een rustig jaar. Wat wel opvalt, is dat waardering, zeg maar de parameters die daarvoor gebruikt, zijn evenwichtig gegaan in plaats van optimistisch, zoals we het vorig jaar hadden ingeschat. Kijken we naar het positieve resultaat, wat de gedeputeerden ook al noemde, dat zien we een groot verschil met de begroting. Er worden twee oorzaken ook aangegeven tot die verschil en dat heeft te maken met capaciteit en met de subsidies. Ik denk dat dat belangrijk is om de aandacht aan te zetten en die capaciteit is natuurlijk iets wat we

al bij heel veel gemeentes en provincies zien rondom schaarste, zowel van je eigen personeel als bij schaarste bij de aanbieders, bij de provincie speelt natuurlijk de chauffeurs, maar je ziet het overal. Maar het is wel, denk ik, zaak om met elkaar te gaan kijken hoe je dat gaat prognosticeren, maar ook hoe je daarop gaat sturen en je doelstellingen gaan realiseren. Kijken we naar de subsidies, dan zien we dat een deel van de subsidies net niet in 23 zijn afgerond, maar in 24 en dat maakt voor de jaarrekening gewoon uit. Kijken we naar de weerstandsvermogen, dan kunnen we niet anders concluderen dan dat die gewoon goed is. Het afgelopen jaar ook in teken gestaan van de overgang naar het nieuwe systeem, dat van 1 januari 2024. We zijn nu eigenlijk bezig met een aantal onderzoeken, dat betreft en het heeft natuurlijk inderdaad impact gehad, met name op de organisatie. We kijken erg uit naar de mogelijkheden van de nieuwe systemen en komen daar in onze ... volgend jaar op terug. En dan wil ik mijn collega, denk ik dat het wel mooi is om iets te vertellen over het proces van afgelopen jaar.

De heer Dul: Ja. Ik denk als we kijken het proces, bijna een jaar geleden zijn we gestart met dit proces en eigenlijk met elkaar ook gesproken van hoe kunnen we nou met elkaar een goed proces neerzetten waarbij we elkaar weer vinden? Er zijn wat mutaties geweest met de provincie, wat mutaties geweest in ons team. En ik moet zeggen dat we elkaar, het duurt altijd even voordat je even weer weet dat zijn de nieuwe lijntjes die er lopen, maar ik denk dat we elkaar daar goed in hebben gevonden. We hebben elkaar meteen beetgepakt, met elkaar aan de slag gegaan en ook gekeken van wat zijn nou dossiers waar we echt wat extra effort op in moeten gaan zetten? Nou, ik denk dat dat ook heeft geresulteerd in een paar mooie voorbeelden. Grondexploitaties, de gedeputeerde noemde al twee dossiers, grondexploitaties. We hebben daar goede afspraken met elkaar gemaakt, dat ook eerder gecontroleerd. We hebben ook in oktober, november al werkzaamheden erop uitgevoerd en dat geresulteerd in waar vorig jaar een dossier was, wat echt heel laat kwam, nu al heel vroeg aan de voorkant met elkaar afspraken konden maken en ook conclusies konden trekken. Dus kijk, mooi voorbeeld. Daarnaast ook SiSa is ook een voorbeeld. Ook hier groeit het, in het hele land zie het aantal regelingen groeit, waarbij de provincie Utrecht ook en dan zie je ook dat het gewoon best wel intensief is, want je moet daar soms ook echt hele detailzaken controleren. Maar ook dat, met een workshop zijn we gestart, gekeken hoe de organisatie daar beter kon opleveren. En ik denk dat dat bijna bij alle regelingen ook gewoon goed gelukt is. Het beeld van proces is wel tweeledig. Goeie voorbeelden, maar ook een aantal zaken waarvan we zeggen dat moet wel anders, want er zijn ook een aantal basiszaken waarbij we nu gewoon te intensief met elkaar daar tijd aan besteden. We merken ook dat daardoor het proces ook heel lang duurt en dat is enerzijds natuurlijk de rechtmatigheidsverantwoording, omdat dat het eerste jaar is. Nou, dat zie je in het hele land dat dat gewoon extra tijd kost. Maar dat zit ook in zaken waarvan we zeggen nou regel dat en ga dat ook komend jaar nu echt regelen en zorgen dat het op orde komt. En dan hebben we het bijvoorbeeld over voorzieningen hebben in het rapport genoemd, maar ook bijvoorbeeld niet uit de balans blijvende verplichtingen, maar toch belangrijke posten zijn, maar waarbij we nu zien dat we gewoon te veel verschillende versies krijgen en uiteindelijk ook een lang proces hebben op dat vlak. Dus samenwerking prettig, een aantal mooie zaken die we ook wel echt benadrukt hebben in ons rapport, maar ook wel duidelijke oproep van nou kom je nu een aantal jaren inmiddels en hopelijk volgend jaar dat we ook echt gaan bereiken, dat we die basiszaken ook echt daar nu kunnen zeggen dat staat, dat loopt soepel, maar dat is, denk ik wel nodig ook of voor een goed proces. Tweede punt, het jaarverslag, gedeputeerde liet het net al zien, dat was ook onze indruk, een mooi stuk, staan veel goede stukken, veel goeie teksten, infographics, help, stoplichtmodel is, denk ik, ook iets waar ook bij andere gemeenten, provincies zeggen ga ook eens even kijken bij de provincie hoe ze het daar doen. Maar het is wel een ontzettend dik stuk met heel veel lange teksten en uiteindelijk ook best wel, ik als verstandige leek, kost best wel wat tijd om daar doorheen te komen en ik denk dat het nou voor u als Staten zou het ook gewoon, denk ik, helpen als daar wat korter, wat bondiger de teksten ook wat beperkter kunnen worden. Nou, ik denk dat het ook past in de adviezen die zijn gegeven in de

commissie Janssen en ik denk dat dat gezamenlijk nu ook opgepakt kan gaan worden. En dat zullen wij als accountant ook nadrukkelijk monitoren en hopelijk gaan we nog meemaken dat dat boekwerk even ook wat dunner gaat worden. Dus dat zou een mooie stap zijn die we ook onderschrijven. Ik denk dat dat, voorzitter, even de conclusies bij onze kernboodschappen.

De voorzitter: Ja, dank u wel voor deze toelichting. Kan ik dan u het woord geven, mijnheer Luiks voor een presentatie?

De heer Luiks: Ja, dank u wel, voorzitter. We gaan even proberen de presentatie ook op het scherm te krijgen. En ik krijg een beetje hulp daarbij. Dus volgens mij moet dat lukken. Nou, kijk eens aan, techniek staat voor niets. We willen graag even stilstaan bij een onderdeel wat nieuw is in deze jaarrekening en dat is regelmatigheidsverantwoording en in deze presentatie nemen we je mee in hoe het in de jaarrekening terechtgekomen is. We kijken ook nog even terug hoe het allemaal zo ontstaan is. En Martine gaf net al aan dat het ook in de controleverklaring wordt toegelicht. Dus het leek ons goed om ook van de account even te vragen hoe hun oordeel is over die regelmatigheidsverantwoording. Dan ga ik kijken of we naar de volgende sheet gaan. Ja. De accountant heeft vanaf de periode 2004 tot 2020 een oordeel over de rechtmatigheid geveld. Dat is ooit ontstaan omdat gemeenten en provincies hun regelgeving niet op orde hadden. En je ziet dat terug enorme kaders die we in de afgelopen jaren ook ontwikkeld hebben. Maar in 2014 heeft de commissie de Pla geconcludeerd dat dit eigenlijk geen goede oplossing was en dat rechtmatigheid iets was wat aan het college lag. Nou, zult u zeggen 2014, we leven inmiddels 2024, dus daar moet goed over nagedacht zijn hoe we dat gaan doen. Dat idee hadden we wel, maar zoals u zo meteen ook wel zult zien, heeft het in de uitwerking, in ontwikkeling best wel wat voeten in aarde gehad en is het bij ons best wel een heel spannend proces geweest. We hebben daar een aantal dingen voor moeten doen. Allereerst landelijk moest er een wetwijziging worden doorgevoerd. Wij hebben u een aantal keren geïnformeerd over deze ontwikkeling. En de financiële verordeningen en controleverordeningen zijn er ook op aangepast. Dat is allemaal nog net dit jaar gelukt of afgelopen jaar en wat vrij laat in het proces een nieuw aspect bleek, is dat onderschrijdingen, dus als we minder geld uitgeven dan begroot, ineens toch ook wel mee moest worden betrokken in het oordeel over de begrotingsrechtmatigheid. Op dat moment was de slotwet al gepubliceerd en dat was normaliter het document geweest om daar nog wat maatregelen te nemen en wat extra dingen toe te lichten. In de jaarrekening zult u over de rechtmatigheidsverantwoording op een aantal plekken iets terugvinden, namelijk in de paragraaf bedrijfsvoering. Dat is 3.5, in de jaarrekening zelf bij de grondslagen van de financiële verslaggeving, dat is 4.2 en dus een aparte regelmatigheidsverantwoording opgenomen in 4.11. En in het accountsverslag controleverklaring van de accountant gaat de accountant erover in en ook in het Statenvoorstel bij de jaarrekening ziet u een reflectie van het college en daar ziet u terug wat we in de paragraaf bedrijfsvoering als verbetermateregelen hebben voorgesteld. Nou, wat staat er in de regelmatigheidsverantwoording? Eigenlijk, er wordt op drie aspecten door het college gereflecteerd, waarbij ik de ingewikkeldste even voor het laatst bewaar, voorwaarde criterium heeft het college gehouden aan de Europese aanbestedingsregels bij het doen van aanbestedingen, misbruik en oneigenlijk gebruik hebben wij voldoende checks and balances in het proces om te voorkomen dat subsidieontvangers bijvoorbeeld met het geld wat ze krijgen dingen doen die niet de bedoeling zijn. En het begroting criterium, we hebben met dank aan de accountants, geprobeerd dat schematisch te maken en dat blijft ingewikkeld. Maar moet, als u naar het tabelletje rechts kijkt, zien dat dingen die tijdig gemeld zijn, dus op het moment dat wij afwijken van de begroting, maar we melden het tijdig, dan is dat niet onrechtmatig. Op het moment dat wij een begrotingsafwijking hebben die we niet tijdig melden, kan die acceptabel zijn omdat die past binnen het beleid. Dat is eigenlijk het tweede, wat gelere, donkergele tabelletje en het derde en dat is voor u het meest interessante, de niet-acceptabele afwijkingen. En dan gaat het dus over onder- of overschrijdingen die niet

tijdig aan u zijn gemeld en overschrijdingen die niet voldoen aan de acceptabele uitzonderingen die u zelf in de financiële verordening heeft vastgesteld. Het gaat vreselijke de techniek in, maar het lijkt ons wel goed om daar even ook mee te nemen, zodat u ook de uitkomsten daarin wat meer kan duiden. Want wat staat er nu in die jaarrekening en wat komt eruit? Op pagina 371 van dit lijvige boekwerk kunt u terugvinden wat de rechtmatigheid van wording is die nu door het college wordt afgegeven. Wij zien een aantal overschrijdingen die optellen tot 29,3 miljoen, waarvan we ten aanzien van 8,6 miljoen zeggen die past in dat beleid. Dat vinden de mensen in de organisatie zelf, dat vindt de interne controle ook, dat vind ik ook en ook de accountant kijkt daarin mee en kan volgen dat deze posten daarbuiten vallen. Nou, dan resteert dat 20,7 miljoen wat over is. Wij hebben geconstateerd bij 600.000 euro dat dat onterecht niet goed aanbesteed is en ten aanzien van misbruik en oneigenlijk gebruik hebben we geen bevindingen. Dus dat telt dan uiteindelijk op tot 21,3 miljoen. U heeft in de financiële verordening gezegd onder de 1 procent kunnen we ons nog wel in vinden, maar daarboven is het niet oké. En als u 700 miljoen in de begroting heeft en 1 procent daarvan is 7 miljoen, dan kunt u met mij constateren en concluderen dat we daar overheen zijn gegaan. Dus dat heeft ertoe geleid dat dit wat nader toegelicht is in de paragraaf bedrijfsvoering en ook dat de account daar in de verklaringen een opmerking over maakte.

Mevrouw Koedijk: Ik denk dat het goed is om te zien, mag eentje terug, sorry, dat het grote deel zit natuurlijk in punt 3 en dat zijn dus overschrijdingen van baten. Dus je hebt meer geld ontvangen of onderschrijdingen van lasten. En dat is dus echt een nieuwe in de definitie van de begrotingscriterium. Als je die niet tijdig meldt, dan zijn ze onrechtmatig, als je het tijdig meldt, niet. Dus dat is eigenlijk de belangrijkste, denk ik, dat ook verandert ten opzichte van vorig jaar toen ik nog de verklaring gaf.

De heer Dul: Ja, want u heeft vorig jaar ook met ons geconstateerd dat de onderschrijving aanzienlijk waren vorig jaar. Nou, die zijn dit jaar ook nogal fors, maar we hebben daar echt wel wat meters in gemaakt. Nou, de 20,7 miljoen uit de vorige sheet, dat zijn dan de grotere klappers. Want u heeft in de verordening vastgesteld dat boven de 2,5 ton die gespecificeerd en toegelicht zouden moeten worden. Nou, u kunt het staartje zien, subsidies, de gedeputeerde refereerde er wel aan. Maar ook bijvoorbeeld een voorziening voor pensionering van gedeputeerden waar wij begin januari pas de definitieve getallen krijgen en ja, dat niet meer gegeven krijgen. Gladheidsbestrijding is ook zo een voorbeeld, we nemen verplichting op om een aantal van die auto's in de maanden december nog door het land te laten rijden als het slecht weer is. Nou, het slechte weer is er niet geweest, dus die kosten zijn niet gemaakt, maar worden voorzichtigheidshalve wel begroot. Dus dat zijn een aantal voorbeelden van posten die uiteindelijk dus toe leiden dat wij op 20,7 miljoen uitkomen. Ja, wat vinden we ervan en wat gaan we eraan doen? Ik heb persoonlijk best wel veel moeite met regelgeving die gedurende het jaar wordt aangepast. Wij hebben jullie daar zo goed mogelijk in meegenomen, maar zijn toch af en toe verrast over de besluiten, documenten, de informatie die vanuit het Rijk ook tot ons is gekomen. Dat hebben ze zo snel mogelijk geprobeerd door te worstelen en door te exerceren. Als organisatie moeten we daar ook aan wennen. Ik heb een heleboel hele deskundige collega's in de organisatie werken die in ieder geval willen voorkomen dat ze hun budgetten overschrijden, maar niet zo wakker liggen van het geld we overhouden. Sterker nog, die vinden dat soms goed, want dan krijgen ze volgend jaar hetzelfde budget. Dus dat betekent dat qua cultuur er in de organisatie een ander type gesprek, andere analyse moeten worden gemaakt, daar moeten we echt aan wennen. En we hebben wel zoiets gehad dat wij hier transparant over willen zijn, wij weten dat we hier wat te leren hebben. Er ligt nog een motie de wet Wijntjes die ons ook oproept om binnen de twee procent te blijven. Dus we willen dit ook aangrijpen binnen de organisatie als aandachtspunt om scherper, nog scherper op budgetten en dan dus niet alleen overschrijding, maar ook onderschrijdingen te gaan sturen. En op pagina 279, ik zal ze allemaal niet voorlezen, ziet u de lijn waarop het college denkt verbeteringen die kunnen zijn, die we kunnen doorvoeren. Dat zou ook bijvoorbeeld kunnen zijn

dat we bij de slotwet aankondigen dat we een nog niet helemaal concreet tot op de euro uit afwijking gaan voorzien. Dus daarmee voldoen we aan het feit dat we tijdig u informeren over een afwijking, waarbij we nog niet helemaal zeker weten hoe groot de omvang is. Daarmee lossen we ook een aantal issues op en we denken dat het heel goed is, die toezegging heeft college ook gedaan om na de zomer dit proces ook met u te evalueren. Nou en dan, ja, wat vindt de accountant ervan? Nou, aan wie moet je dat vragen? Volgens mij aan de accountant.

Mevrouw Koedijk: Dank je wel. Zoals ik net al zei, goedkeurende controleverklaring gegeven, dat betekent dat de rechtmatigheidsverantwoording getrouw is en dat ook de toelichtingen afdoende zijn. Wel dus die benadrukkingsparagraaf waarin in onze controleverklaring wijst erop dat die fouten een, die onrechtmatigheden boven de grens is die door de Staten is vastgesteld. En voor uw beeld, we hebben behoorlijk wat werkzaamheden ook verricht om vast te stellen dat die rechtmatigheidsverantwoording ook getrouw is. Het is niet we kijken van hoe ze het doen, nee, we controleren ook daadwerkelijk of alle fouten zijn gezien, of de processen goed zijn ingericht enzovoort. Ik heb er een lijstje van opgenomen. Ja, wat vind ik ervan? Nou, helaas vind ik doordat de definitie van begrotingsrechtmatigheid is gewijzigd, dat het vooral een technisch verhaal is geworden. Dus eigenlijk was het bedoeld, denk ik, om het gesprek goed aan te gaan met het college over begrotingsonrechtmatigheden. Nou, we hebben een hele technische sessie nodig om dat mogelijk te maken. Nou, dat dat vind ik jammer. Ik vind het daarom ook belangrijk dat er duidelijkheid komt over wat tijdig is. De consulcontrole noemde net een voorbeeld. Dat je in december bij wijze van spreken een soort schot voor de boeg geeft, maar je kan ook met elkaar afspreken dat in de jaarrekening voldoende tijdig, er zijn verschillende varianten voor en daar gaat u als Staten over. Dus ik vind het ook belangrijk dat u met elkaar bedenkt van wat vind ik belangrijk, hoe wil ik hierop sturen en wat is voor ons tijdig? Nou, dat is, denk ik, een discussie die prima past ook bij de FAC. En wat hier ook uit blijkt en ik zei het net over schaarste, maar hier ook de prognosekracht, de kwaliteit van de schattingen. Wat verwacht je nou daadwerkelijk te realiseren en dat je daar strak op stuurt, ik denk dat dat het essentiële is om ook die begrotingsonrechtmatigheden te verkleinen, sowieso. En ik wil je toch ook nog even wijzen, want er gaan behoorlijk wat miljoenen in de begrotingscriterium, maar rondom het voorwaardecriterium zijn er echt beperkte bevindingen, dus daar heeft de provincie wel een stap gemaakt. Dus dat compliment wil ik ze ook wel even geven.

De heer Dul: En dan kom ik eigenlijk bij mijn ene laatste sheet waarbij de laatste bij u ooit eens een keer hebben gedeeld in de FAC. We zullen de presentatie ook nazenden. Dus die kunt u tot u nemen. Maar ja, voorzitter, dit was het.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Luiks en mevrouw Koedijk en mijnheer Dul. Zijn er vragen van de commissieleden over de jaarstukken, over de presentatie, over hetgeen u nu heeft gehoord? Ja. Sorry? Over alles, ja, over alles mag u vragen stellen op dit moment. Dus ja, ik begin even bij de heer De Hartog en dan ga ik zo de ronde af. Mijnheer de Hartog.

De heer De Hartog: Dank u wel, voorzitter. Allereerst mijn hartelijke complimenten aan zowel de ambtenaar organisatie voor dit weer een enorm stuk werk, dus complimenten. En de accountant en de financial controller, ook voor hun werk. Even resumerend, wat ik zie, er zijn een aantal afwijkingen, maar die zijn verklaarbaar, ze zijn onderzocht en in die zin dus ook oké en daarmee worden wij als PS, wat mij betreft in ieder geval, wel in de goeie positie gezet om dat ook inzichtelijk te hebben. De enige constante factor in het leven is verandering. Dat zien we nu ook maar hier weer. Maar ja, als het vooral transparant blijft, dat we erover kunnen zien en kunnen beoordelen of het inderdaad oké is, dan zijn we er volgens mij, wat mij betreft. Overigens specifiek compliment voor de verbeterde leesbaarheid van de stukken van ... organisatie, die zijn, in

mijn ervaring in ieder geval, ten opzichte van vorig jaar heel erg verbeterd. Dat heeft mij ook heel erg geholpen. En ook de gedeputeerde voor zijn werk daarin. Daar wou ik het even bij laten, dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Ik ga de ronde even af, maar als ik partijen oversla, kan altijd later nog. Wie wil verder hier nog een vraag over stellen? Mijnheer Van den Dikkenberg.

De heer Van den Dikkenberg: Ja, voorzitter, voor de zekerheid, het gaat dus wel richting gedeputeerde als richting, dan is het goed. Ik had richting de accountant de vraag van, er werd net ook nog een zinnetje aan gewijd, van het op tijd meedelen, dat is best wel een post. Betekent dat dat wij gewoon af kunnen spreken van als het bijvoorbeeld een extra baat of een extra last in de eerstvolgende P&C-document gerapporteerd wordt, dat die dan uit dit lijstje kan verdwijnen? En als die dan niet gerapporteerd wordt, dat hij dan in dit lijstje terugkomt? Want het lijkt me niet wat om elke keer met deze lijst te gaan werken en daarin de verantwoording te doen. En u gaf aan van we hebben het ook echt gecontroleerd, die rechtmatigheidsverklaring. Is dat dan extra werk, zo'n controle of is dat even scrollen door de beschikbare data en kijken of dat het correct is? Dan de wet van Wijntjes werd al even genoemd door de controller. Als ik de jaarrekening zie en de bijlagen zie, dan zie ik heel veel gesleep met geld vanuit vorig jaar naar dit jaar enzovoort, terwijl de wet van Wijntjes, waar we heel hard aan gewerkt hebben de vorige periode, met name op het gebied van de reserves, maar ook op het overlopen van de jaren, zegt van als iets niet besteed wordt, dan gaat het naar de algemene middelen. En dan moet je het ook in de begroting weer vrij zien te krijgen. Ik zie nu, in deze jaarrekening, weer het lijkt, tenminste komt op mij over als een toename van het meeslepen. Hebben we de wet van Wijntjes nog voldoende scherp en wordt er nog voldoende scherp op toegezien dat we ook daadwerkelijk afsluiten? Want en dat is een kleinigheidje op pagina vier, geloof ik, staat een infografic met inkomsten en uitgaven en bij de inkomsten wordt de inzet van reserves als inkomsten meegerekend. En dan kan ik begrijpen als je het echt als jaar ziet, op mijn betaalrekening komt soms ook inkomsten vanuit een spaarrekening die er dan uitgaat en daar komen ook weer dingen binnen et cetera. Dan kan ik het begrijpen, als je het zo ziet. Maar als je heel veel gaat slepen en mee gaat nemen, dan wordt dat ook troebeler, dat beeld en dan zouden we beter kunnen zeggen van we hebben echt inkomsten en we zetten ook nog reserves in, dat we die apart zetten en dat het helder is dat dat een andere bron van dekking is van de activiteit. Want nu lijkt het net alsof we 13 miljoen overhouden, maar we teren ondertussen wel in op eigen vermogen. Voorzitter, dus dat is mijn verzoek aan de gedeputeerde om daar streng op toe te zien. Dan de reserves, zoals Groen Groeit Mee, het Landelijk Gebied en nog veel meer, zit geen bestedingsplan achter. Ik zou dan ook willen verzoeken om deze bij de zomernota te laten vrijvallen in de algemene middelen, conform de wet Wijntjes, want reserves waar geen bestedingsplan achter zit, hebben met mekaar gesproken dat die vrijvallen. En dit is niet het eerste jaar dat ik deze opmerking maak. Dit is al vaker gememoreerd. Bij mobiliteit hebben we dat heel strikt toegepast en ik zie nog steeds een heel aantal reserves met grote som geld waar dus geen plan achter zit. En temeer viel me dat op omdat het geld wat over is van de natuurrealisatieproject niet mag vrijvallen omdat er een tekort is op de verwachte realisatie van M&M-middelen. En als je dan technisch kijkt, dan denk ik van ja, dan is het volgens mij goed om dat bestedingsplan ook in beeld maken, zodat we ook weten of dat de reserve afdoende is voor de opgave.

De voorzitter: Ik heb een interruptie, mijnheer Breur.

De heer Breur: Meer een verhelderingsvraag. U zegt u wilt die onbenutte reserves laten vrijvallen, bent u van plan om met een amendement hierover te komen of blijft het bij deze opmerking?

De voorzitter: Mijnheer Van den Dikkenberg.

De heer Van den Dikkenberg: Nou, dat is meer iets voor Ben. Ik vraag nu technisch om daar streng op toe te zien en misschien komen we wel met een amendement bij BEM inderdaad, kondigen we die daar aan en zullen we die in Staten indienen. Want het is natuurlijk wel, het ontbreekt nog steeds. Dus van daaruit die opmerking. Dan viel mij op, dat is ook over de reserves, is dat de reserve realisatie natuur visie of strategie natuurvisie en natuurstrategie en de realisatie of de reserve landelijk gebied, die hebben dezelfde omschrijving. Daar zit twee keer in dat er een ton is overgemaakt naar aanleiding van de dieren, de voedselbank en precies dezelfde omschrijving die volgens mij bij een van de reserves van toepassing is. En aangezien er eentje gaat om een reserve van 110 miljoen, ben ik toch wel benieuwd naar de toelichting daarvan en hoe dat zit en hoe dat kan gebeuren. Want daarom stel ik hem hier in de FAC, dat zulke grote reserves, hoe is het met de aandacht op de reserves gesteld? Dank u wel.

De voorzitter: Dank wel voor deze vragen. We gaan eerst even alle vragen inventariseren en daarna worden ze beantwoord. Mijnheer Gilissen.

De heer Gilissen: Dank u wel, voorzitter. Ook namens de VVD veel waardering voor het geleverde werk. Zowel door de provinciale organisatie als de accountant, er is een goedkeurende verklaring afgeven en dat stemt tot tevredenheid. Van de account begrepen we dat het proces van de controle steeds sneller en beter gaat. Dat is ook goed om te horen. En tegelijkertijd zijn er ook aandachtspunten, zoals terecht, met name de voorzieningen en ook de verplichtingen die niet op de balans worden gerapporteerd. De gedeputeerde hoorde ik zeggen we gaan zorgen dat we volgend jaar het weer beter doen. Mag ik het daaruit opmaken dat dat ook de ambitie is om in ieder geval te zorgen de controle volgend jaar ook op deze lijnen ook echt beter gaat. Dan nog een vraag over de jaarrekening zelf en dan met name het stoplicht in relatie tot de verschillenanalyse die bij de jaarrekening zit, daar valt op dat op een aantal programma's op activiteit en planning groen licht wordt gegeven, terwijl het budget wel onder druk staat. Nou, dan kun je de verschillenanalyse ook gaan kijken wat daar de reden of de verklaring voor is en dan valt het wel op dat de rapportage over die verschillenanalyse nou best wel ongelijk soort ... laat ik het zo zeggen, per programma. En ik met name ook benieuwd ben wat doen we nou met die inzichten? Als er inderdaad blijkt dat bepaalde verschillen zich meerdere jaren voordoen, wanneer spreek je dan inderdaad van een structureel patroon en is het ook reden om bijvoorbeeld de begroting weer bij te gaan stellen, ook op basis van de opeenvolgende jaren. Dan nog eens in de algemeenheid een vraag. Ik kom hier trouwens bij de individuele programma's nog op terug, maar ik denk dat het goed is om het hier ook nog even te noemen van wat doen we daar dan mee? En de laatste opmerking gaat over er wordt gesproken over een beklemmend capaciteitstekort op een aantal belangrijke functies. Dat zien we natuurlijk ook. Tegelijkertijd zien we ook dat het verzuim binnen de provinciale organisatie niet is gestegen. En dat we op een aantal zaken nog echt wel op koers zitten. Dus dat betekent dus dat we ondanks het feit dat we de mensen die we dachten nodig te hebben, toch heel veel prestatie hebben geleverd en dat dat misschien niet de maximaal ... van de provinciale organisatie vraagt. Dus die constaterende ... ook zou ik willen vragen over wat betekent dit nou ook een financiële zin? Dus dat is een vraag ook aan de controller, maar ook wellicht aan de accountant als het gaat over het algemene beeld.

De voorzitter: Dank u wel. Meneer Gilissen. Zijn er andere vragen? Mijnheer El Hamdaoui.

De heer El Hamdaoui: Dank u wel, voorzitter. Ten eerste wil ik het college bedanken. Het jaarverslag ziet er goed uit en we kunnen trots zijn op een financieel gezonde provincie. Daarbij wil ik ook onze vrienden van de PVC ook echt bedanken voor hun inzet en ondersteuning. Ik vond het gesprek bij de tafelsessie erg fijn. Dank ervoor en complimenten ervoor. Ik heb nog wel wat vragen en punten ik graag zou willen stellen. Als die bij het BEM horen of technisch zijn, dan bewaar ik ze nog. Uit de jaarrekening van 2023 blijkt dat er aanzienlijk

minder subsidies zijn aangevraagd dan we hebben gepland. Dat verschil is 10,3 miljoen. Dat is erg zonde. Kan het college uitleggen waarom er minder subsidies zijn aangevraagd dan verwacht? Zijn er specifieke redenen of obstakels waardoor aanvragers minder interesse hebben getoond of belemmeringen hebben ervaren of zijn er andere redenen waarom het niet gelukt is? Ook spreekt de gedeputeerde net van een personeelstekort. Die signalen krijgen wij ook. Dat betekent dus dat we buiten onze organisatie moeten huren om onze doelstelling te halen. Dat is niet echt wenselijk. Wat zijn de belangrijkste oorzaken van het huidige personeelstekort? Heeft dat effect op onze doelstellingen? Wat zijn de huidige maatregelen die worden genomen om het tekort aan te pakken? En misschien wel een hele persoonlijke vraag, maar zijn wij geen aantrekkelijke organisatie?

De voorzitter: Mijnheer El Hamdaoui, die vragen die u nu heeft gesteld horen eigenlijk bij de commissie BEM.

De heer El Hamdaoui: Dat dacht ik al.

De voorzitter: Want die zijn niet financieel technisch, maar die zijn echt een beetje inhoudelijk. Dus ik weet niet of u nog meer vragen heeft die horen bij de commissie BEM?

De heer El Hamdaoui: Mag ik proberen?

De voorzitter: Ja, u kunt zeker proberen.

De heer El Hamdaoui: Ook heb ik een vraag over het weerstandsvermogen, niet alleen aan het college, maar ook aan iedereen hier. De accountant was net lekker kort en echt positief. Daar ben ik erg blij mee. Een gezonde weerstandsvermogen is een gezonde provincie. Maar toch heb ik nog wat vragen. Is ruimte voor ons om daar wat aanpassingen te maken? Om meer geld beschikbaar te stellen voor de provincie en als dat niet nodig is, waar kunnen we wel geld vandaan halen? Ik zou het toch erg fijn vinden en ik denk velen van jullie ook om een goed overzicht te hebben naar mogelijke financiële ruimtes die we hebben als provincies, dat het voor iedereen duidelijk is en we de provincie ook effectiever kunnen besturen. Was dat een goede vraag?

De voorzitter: Ja, ik denk eerlijk gezegd ...

De heer El Hamdaoui: Nou, dan rond ik af, beste leden van de FAC, ook complimenten aan ons. Mijn fractie is erg blij met het jaarverslag en we kunnen trots zijn. Bedankt iedereen hier voor jullie inzet. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer El Hamdaoui. Dan de heer Daniëls had ook nog een vraag. Eerst eventjes gaan we hier het rondje afmaken. Mijnheer Adriani.

De heer Adriani: Ja, dank voorzitter. Ik sluit mij uiteraard aan bij alle complimenten die al uitgedeeld zijn. En tegelijkertijd, ik viel wel echt van mijn stoel toen ik bij die rechtmatigheidsparagraaf was. Ik heb hem ook drie keer gelezen om te zien van staat daar nou echt wat er staat? Is het onrechtmatig als je geld wat je mocht uitgeven niet uitgegeven hebt? Voorzitter, het is echt wel een beetje ridicuul hoe dit doorgeslagen is en dat vind ik ook behalve ridicuul ook wel zorgelijk, want dat leidt wel af van waar die rechtmatigheidsverklaring natuurlijk voor bedoeld is, namelijk zijn we in controle op de inkoopprocessen, op het voorkomen van de overschrijdingen. En het legt volgens mij weer extra druk op de slotwijziging waarvan we nou volgens mij allemaal breed in deze commissie vinden dat die slotwijziging eigenlijk en zo overbodig mogelijk document zou moeten zijn. En ik realiseer me dat we er zelf als provincie helemaal niks aan kunnen doen. Maar laat ik ze

delen, op mij had dit het effect van nou, laat die rechtmatigheidsverklaring verder maar zitten. Dat is dus een document waar we gewoon helemaal niets meer aan hebben op deze manier en dat vind ik jammer. Dat gezegd hebbend en een groot deel van die onderscheidingen en daar vinden we natuurlijk politiek best wat van, zit in die subsidieverstrekingen en daar heb ik al vragen over aan zowel de accountant als aan de gedeputeerden, want we hebben sinds 1 januari 23 een nieuw subsidiesysteem en dat zou dan de oplossing voor dit vraagstuk moeten zijn. En kennelijk is het niet de oplossing van dit vraagstuk. Of in ieder geval niet nog in het verslagjaar 2023, dus daarvan wel de vraag van is dat kinderziekten inwerktijd, aanloopvertraging of moet er nog meer gebeuren dan wat we in januari 23 hebben ingevoerd? Dan heb ik een vraag over de staat van de organisatie. Want een van de mutaties die heeft plaatsgevonden, is dat die minder aandacht krijgt in de jaarrekening en dat er nu een apart document voor BEM geagendeerd staat. En daarvan bereikte mij in de wandelgangen het bericht en daarom stel ik hem hier even als vraag dat klopt dat het zou kunnen zijn dat we die vanaf volgend jaar later misschien wel na de zomer gaan krijgen, die staat van de organisatie en als dat zo is, is het dan terecht dat hij helemaal verdwijnt uit de jaarrekening? Want dan kunnen we op het moment dat we de financiële stukken bespreken, niet de relatie met personele zaken leggen en dat zou ik erg jammer vinden. Dan richting de accountant. Natuurlijk moeten de accountant altijd kritische punten aandragen, maar als het hele verslag zo'n beetje las, dan dacht ik nou dat is eigenlijk best een mild rapport, mild geformuleerd. Mijn vraag is klopt dat beeld, er is natuurlijk altijd ruimte voor verbetering. Qua toon en ... vervolgens dacht ik volgens mij accountant hartstikke tevreden. Dus ik denk nou dat ga ik nog eens heel even toetsen hier of dat inderdaad klopt. En als laatste en dat is dan in reactie op de heer Van den Dikkenberg, zou het college willen oproepen om vooral niet klakkeloos bij de zomernota allerlei reserves zonder bestedingsplan af te waarderen. Dank u wel.

De voorzitter: Alvast een reactie. Even kijken. Wie heeft er verder nog hier in deze zaal? Ik kom zo meteen ook wel weer bij u terug hoor, om nog een kans te geven om een vraag te stellen. Maar dan ga ik nu naar de heer Daniëls.

De heer Daniëls: Ja, hoort u mij?

De voorzitter: Ja, wij horen u.

De heer Daniëls: Oké, sorry. Ja. De lastenonderschrijving is nu circa 50,1 procent hoger dan dus door de PS voorgeschreven 2 procent maximum. Dat is een relatief zwakke prognosekracht. Wat denkt de GS eraan te doen om dit allemaal te verbeteren en is er ook een prognose voor de toekomstige prognosekracht? En verder las ik dat P&C-producten worden door de organisatie breed nog onvoldoende gezien als belangrijk en kansrijk instrument om te sturen en verantwoording af te leggen op doelen. Bij de doelenontwikkeling van de organisatie vraagt dit blijvend aandacht van GS en directie. Kan GS daar een reflectie op geven? En de accountant zegt ook nog in het stuk, nog niet alle bevindingen omtrent de algemene IT beheers omgeving zijn opgevolgd in 2023. Wij vragen uw aandacht hiervoor. Kan dit meer concreet nog worden toegelicht en heeft dit ook nog impact op misschien de volgende P&C-cyclus. Wat denkt GS ook van die uitdagingen en mogelijkheden? Ja, dat was het.

De voorzitter: Dank u wel. Uw eerste vraag was voor mij nog een klein beetje onduidelijk, maar weet degene die de vraag moet beantwoorden ... Ja, oké, dat is duidelijk, prima. Het komt goed. Zijn er andere vragen nog die in deze eerste termijn gesteld moeten worden? Nee. Ik zie verder geen andere vragen. Dus dan wil ik nu de accountant en de gedeputeerde de gelegenheid geven om deze vraag te beantwoorden. Zal ik eerst maar even de accountant het woord geven en daarna de gedeputeerde. Mevrouw Koedijk en mijnheer Dul.

Mevrouw Koedijk: Dank u wel, voorzitter. Ik ga proberen dat de vragen die aan mij gesteld zijn een voor een af te handelen. De heer Van den Dikkenberg vroeg van klopt het dat als we afspreken dat op tijd is in het volgende P&C-product, dan zijn we van al die onrechtmatigheden bij onderschrijdingen af. Dat klopt. Dus je kunt afspreken en dat doen ook verschillende lokale overheden, dat je tijdig melden is in het eerstvolgende P&C-document en dan zou die hele grote bulk aan onrechtmatigheden er niet meer zijn. En dan heb ik ook meteen de reactie naar de heer Adriani, dat zou natuurlijk enorm helpen en dan is, denk ik, de rechtmatigheidsverantwoording wel een instrument waar je wat mee kan. De heer El Hamdaoui vroeg volgens mij over het weerstandsvermogen en minder subsidies. Het weerstandsvermogen hou je vast naar aanleiding van je risicoprofiel. Nou, de risicoprofiel, daar is een norm door gesteld door de Staten van twee, de norm wordt overschreden, dus ook een stukje wordt uit het weerstandsvermogen gehaald. Maar je kunt natuurlijk ook nadenken of uw risicoappetijt anders is dan die ... norm. En dat kunt u bespreken, zeg maar, hier in de FAC. Belangrijk is dat wij niet alleen kijken naar het vermogen wat er is, maar ook kijken naar het structurele evenwicht voor de toekomst. Dat is ook belangrijk om daar naar te kijken, wat moet in de toekomst ook geregeld blijven? En ik zou dan inderdaad kunnen vragen waar zit nou mogelijkheden om anders te bestemmen? Dat zijn natuurlijk bijvoorbeeld de reserves waar je goed naar kan kijken. Maar je zou ook nog kunnen vragen of er in de andere bestedingen ruimte is, maar dat is een vraag aan GS. Ja. De vraag over het nieuwe subsidiesysteem. Ja. Wat is de oorzaak daarvan? Kijk, het systeem heeft natuurlijk geïmplementeerd, dat heeft natuurlijk altijd tijd en energie nodig, maar je moet ook alles verwerken. Alle informatie moet ook vanuit degenen die de subsidie krijgen, verzameld worden. Dat is met al en best wel een proces, maar ik denk dat de GS of de gedeputeerde daar beter op kan reageren. Maar wij vermoeden dat ook een stuk capaciteit mee te maken heeft. En ben ik mild? Ja, dat verleidt me om ook even terug te kijken naar de afgelopen vijf jaar en als ik dan kijk naar die afgelopen vijf jaar, dan is er enorm veel verbeterd ten opzichte van die eerste twee jaren die wij gecontroleerd hebben. Dus in dat perspectief laten wij ook altijd zien wat er is verbeterd, omdat je ook dat moet zien. Maar volgens mij zijn we ook nog altijd wel kritisch op de prognosekracht, op het proces van de jaarrekeningen. Het echt in control zijn daarvan en ook ten aanzien van de IT-bevindingen. De heer Daniëls zei het al, zijn we ook en blijven we kritisch tot dat het is opgelost, omdat het belangrijk is voor je beveiliging van je systemen en de volgende stap naar de data-analyse. En daarmee, mijnheer Daniëls, ja, wat zijn de algemene IT-bevindingen? Dat zijn de beheersmaatregelen om te zorgen dat je goed met je systemen kan werken, dat je in continue tijd, betrouwbaar werken. Dus dat vinden wij belangrijke maatregelen, omdat je heel veel gebruik maakt van ICT-systemen, maar het beveiligt je ook bijvoorbeeld tegen cybersecurity. Vandaar dat we er zoveel nadruk opleggen. En het is ook omdat je dan een volgende stap in de interne beheersing kan gaan maken. Bijvoorbeeld door data gedreven control in te richten. Dat zijn de redenen waarom we daarvoor pleiten en in de ... hebben we daar wat uitgebreider over gerapporteerd. Volgens mij heb ik alle vragen. Heb ik een gemist?

De heer Dul: Ik zal ook nog even antwoord geven op de vraag van de heer Van den Dikkenberg over ons werk rondom ook de rechtmatigheidsverantwoording. Nou, dat is absoluut niet even kijken wat er staat, een paar analyses en dat is het. Het is eigenlijk een behoorlijk proces. We verrichten steekproeven op subsidie, naleving van subsidieverordeningen, grote steekproeven bijvoorbeeld op naleving van Europese aanbestedingsrichtlijnen. We hebben de begrotingsrechtmatigheid helemaal ingezoomd op alle verschillen. Kijken wat is wel gemeld, wanneer gemeld, op welk niveau. Daar weer stukken bij. Want we gaan niet af op gesprekken, maar ook juist allerlei stukken erbij. Dus dat is een hele mix aan allerlei verschillende werkzaamheden en eigenlijk ook wel een van de zwaartepunten in onze controle qua rechtmatigheid om daar heel veel werk op uit te voeren.

De voorzitter: Ja, dank u wel voor het beantwoorden van de vragen die aan u gericht zijn, inderdaad. Dan wil ik nu naar de gedeputeerde voor de vragen die aan u gericht waren.

De heer Bakker: Ja. Dank u wel, voorzitter en dank ook aan de account voor de toelichting, dank voor de vragen. Ik heb de complimenten gehoord over leesbaarheid en het jaarverslag en wat u daarin heeft gezien. Ik dank daar hartelijk voor, maar ik zal ze ook zeker doorgeleiden naar de collega's die daar zo hard aan hebben gewerkt afgelopen weken en maanden. Aantal vragen is gesteld, soms daar al wat door PwC op ingegaan, maar ik ga daar doorheen lopen. De vraag was van de heer Van den Dikkenberg, de wet Wijntjes en dat ging over de reserves, passen wij dat nu voldoende toe? Nou, we hebben dit jaar een uiterst kritische analyse gehad en een proces gehad waarin wij precies hebben gezegd wat de heer Van den Dikkenberg eigenlijk stelt, het automatisme passend ook bij de wet Wijntjes, het automatisme dat je de zaken overhevelt, moet eruit. Dus daar is zeer kritisch naar gekeken. Het betreft posten die vanuit 2023 worden overgeheveld naar 24 en dat zijn hoofdzakelijk incidentele gelden en subsidies, waar gewoon een goed verhaal onder moet liggen. Maar er zijn ook gelden niet direct doorgeschoven, maar natuurlijk met een goede fundatie daaronder in de betreffende reserve gestort. Wel goed om nog denk ook te melden, daar hebben we het eerder ook een paar keer met elkaar gehad dat die wet Wijntjes aangenomen moties, als ik het even uit mijn hoofd goed zeg, oproept naar de verwerking in de financiële verordening. Dat is nog niet gebeurt. Dat weet u. Dat moeten we nog wel doen. Wat wij voornemens zijn, is om dat tezamen met de uitkomsten van de evaluatie over de rechtmatigheidsverordening in één keer aan u voor te leggen in een aangepaste financiële verordening, zodat we dat daarin ook, zoals u ons opdracht heeft gegeven, ook goed hebben verwerkt. Dan is de vraag, die reserves, is daar nou een bestedingsplan voor? Absoluut. Er is voor alle bestemmingsreserves een bestedingsplan, specifiek aandacht aan besteed en ook de accountant heeft dit meegenomen in de controle. Dat is in de bijlage overzichtsreserves niet altijd goed vermeld. Dus onze excuses daarvoor. Het betreft uitsluitend de tekstuele toelichting, maar het is absoluut een aandachtspunt voor aankomend jaar, om te zorgen dat ook dat deel goed is. Maar uw vraag, even los van het politieke debatje wat daarover ontstond, maar is dat dat er is. De VVD vroeg een aantal zaken over aangegeven de aandachtspunten van de account, nemen we dat dan ook mee naar volgend jaar? Ja, absoluut. Zie ook de aanbeveling commissie Janssen met betrekking tot het versnellen van het jaarrekening proces. En dit zijn vanzelfsprekend voor ons ook de aandachtspunten. De heer Gilissen vroeg wat een en ander over de stoplichten en de verschillenanalyse. Die analyse daarvan is goed. Dat blijft wel een aandachtspunt. Dat blijft ook best wel een uitdaging, denk ik, om dat helemaal goed te doen. Dus soms worden er in planning en uitvoering als groen weergegeven, maar in de verschillenanalyse is er een onderscheiding op capaciteit. En daar zitten we natuurlijk best even te zoeken van klopt het plaatje dan? Dus ja, wat u vraagt, ja, hier is goed zicht op, maar ook en dan verwijs ik ook maar weer eventjes naar de commissie Janssen en wat daar gezegd is over beleidsdoelen, indicatoren, et cetera, zal daarin ook zeker een plek moeten krijgen, want we kunnen dit, denk ik, nog wel wat scherper doen. U vroeg het een en ander over het capaciteitstekort. En wat betekent dat nou, ook in financiële zin? We zien gewoon en die vraag werd op andere plekken ook gesteld en we zullen het daar in BEM ook over gaan hebben, dat we op een paar en dat gaat niet organisatie breed, maar op een paar specifieke plekken, financiën, ICT, mensen met specifieke kennis, dat wij gewoon, ik denk en ik zeg ook maar even tegen de heer El Hamdaoui een zeer aantrekkelijke werkgever zijn en mensen ook graag hier willen werken, maar dat de arbeidsmarkt gewoon ontzettend krap is. En daar zijn wij niet de enige in, dat hebben andere provincies, gemeenten, overheidslagen. Nou, volgens mij zijn ze in Den Haag van plan om heel veel mensen iets anders mee te gaan doen, dus de deur staat hier voor collega's met specifieke kennis en expertise natuurlijk altijd open, maar het is nou eenmaal zo dat we juist omdat wij aan onze toezeggingen en verwachtingen en goede rapportages willen voldoen, soms ook beroep moeten doen op externe expertise. Dan kom ik aan bij de heer El Hamdaoui. Een aantal punten gingen over personeelstekort. Heb ik net al wat over gezegd. Er waren ook nog wel wat

vragen over subsidies. Bij u, maar ook bij een paar andere en ik heb het nog even opgezocht, dat is paragraaf 3.5 van de kadernota. Daar zullen we het zo over hebben. Daar gaan we ook in specifiek over dit punt, want het blijft een aandachtspunt. Dus zeg ik ook even tegen de heer Adriani, ja, dat ICT-systeem en die stap daarin was onmisbaar om dit beter te gaan doen. Dat heeft ook tijd en aandacht gevraagd, waardoor je ook ziet dat er een soort stuwmeertje is ontstaan aan onze kant, tijdig kunnen voldoen van subsidieaanvragen. Ik zie wel dat het niet alleen maar een ICT-systeem is. Het is soms ook gewoon de bemensing, daar is flink aandacht voor. Maar het gaat er ook over, hebben wij nu onze subsidieverstrekking en alle checks and balances die we daarin hebben en soms ook wel subsidies die met de beste bedoelingen, regelingen die met de beste bedoelingen in de wereld zijn geholpen, die gaan om hele kleine bedragen waar we wel zien de inzet om die subsidie de deur uit te krijgen, is soms bijna hoger dan het gesubsidieerde bedrag. Daar moeten we met elkaar echt over in gesprek. Wij hebben die handschoen opgepakt. We zijn dat intern aan het evalueren en we zullen na de zomer, ook in het licht van de aangepaste algemene subsidieverordening, daarbij bij u terugkomen. Want dit moet gewoon beter. Wil ik wel gezegd hebben dat dat punt van de niet-uitgegeven subsidies niet altijd helemaal of alleen aan onze kant te vinden is. Soms en dat zijn bijvoorbeeld gemeenten uit de provincie, is er een aanvragende partij die aangeeft voor de jaarwisseling ga ik een subsidieaanvraag doen en krijg dat toch niet helemaal rond of krijg dat toch niet helemaal op de correcte wijze hier. Ja, dat is het samenspel en zeker, dat kan beter, maar dat ligt helaas soms ook buiten de deur. Weerstandvermogen is denk ik net al het een en ander over gezegd door mevrouw Koedijk. En ik denk ja, de heer El Hamdaoui vroeg zijn er nou meer mogelijkheden om middelen te krijgen als provincie? Volgens mij moeten we dat niet zoeken in hoe we de risico's hebben berekend en welke reserves we daarvoor hebben, maar vraagt dat een ander politieker debat en volgens mij zijn de mogelijkheden daarvoor bekend die er aan de inkomstenkant zitten. Of ik begreep u niet goed, maar dan hoor ik dat graag daar nog.

De voorzitter: Ja, mijnheer El Hamdaoui, jij hebt een interruptie.

De heer El Hamdaoui: Gewoon ter verduidelijking, dus technisch gezien in de financiën, is er niet echt financiële ruimte, is er geen financiële ruimte, volgens u?

De voorzitter: Mijnheer Bakker.

De heer Bakker: Nou kijk, het is natuurlijk zo dat al deze reserves die er zijn, we zeiden net wat over het bestedingsplan, we zeiden net wat over het weerstandvermogen. Die zijn er natuurlijk niet voor niets en die zijn er wel overwogen en met een goed bestedingsplan of een goede analyse, goede risico-inschatting, dus wat mij betreft zit daar niet opeens een magische ruimte aan de inkomstenkant van de provincie en dan gaat het natuurlijk ook altijd over heeft u het dan over structurele inkomsten of heeft u het over incidentele middelen? En dat debat zullen we ook vast in het licht van de kadernota nog wel wat met elkaar hebben. Stel ik voor om door te gaan naar de PvdA. Nou, ik denk het sentiment wat ik een beetje proefde bij de heer Adriani over de rechtmatigheidsverantwoording, die delen wij wel. We hebben het ook best een paar keer intern met elkaar over gehad. Ja, wat was hier nou ook alweer de bedoeling van? En toch ook wel, misschien mag ik dan die hartenkreet even delen in deze commissie met elkaar dat ik soms collega's zie of spreek in den lande en die zeggen ja, wij hebben eigenlijk niks, wij hebben het gewoon gemeld en daarmee zeggen wij dat is tijdig. Denk ik daar zitten wij daar met onze goede bedoelingen. Dus het voelt ergens gewoon ... het is nog niet af, dit verhaal. Mevrouw Koedijk zei daar ook al over wat is tijdig, wat willen wij en waarom doen we dit nou precies? En wat was nou ook weer de bedoeling, namelijk dat wij beter het gesprek met elkaar kunnen voeren over die rechtmatigheid. Dus wat ik heel graag zou willen, is dat we dit goed evalueren met de accountant, met de met concern controle, dat we goed kijken wat willen wij hier nou mee en hoe gaan we dan volgend

jaar wel toe naar dat goede gesprek. Zal misschien ook landelijk wel het een en ander voor nodig zijn. Subsidiesysteem, al een en ander over gezegd. Staat van de organisatie zullen we het inhoudelijk nog over hebben, maar ik snap de vraag van de heer Adriani. Wat we hebben gezegd, is er zijn twee smaken, of we sturen het mee met de jaarrekening of we doen het meer in het najaar. Dan kunnen we het meer relateren aan de benchmark die er is bij andere provincies, want dan zijn die cijfers landelijk beter bekend. Maar dat is ook een beetje aan u en ik denk dat ik een beetje proef hoe de PvdA erin zit, maar ik ben ook benieuwd of we daar in het debat, denk ik, dadelijk in BEM ook even met elkaar wat gevoel over kunnen krijgen, wat u fijn vindt. En sowieso hebben we gezegd kom maar op, het was een eerste keer en hoe kijkt u daarnaar? Ja. Dan kom ik bij de PVV, u zegt dat over de P&C wordt nog onvoldoende gezien als sturingsinstrument. Blijvend aandacht voor dat onderwerp. Ook de leesbaarheid is een ontzettend belangrijk onderwerp. Mijns inziens is met het initiatiefvoorstel van de commissie Janssen wordt er heel veel aandacht besteed aan juist de interactie tussen P&C en beleidscyclus. Wat doen we nou waar op dat moment en hoe kunt u en ook intern nou op de goeie manier sturen. En dat zal voor ons absoluut een aandachtspunt blijven, maar daarom hebben we hem ook in dit document opgeschreven. Dat was mijn lijstje, voorzitter.

De voorzitter: Ja. Ik heb nog twee vragen die ik had genoteerd die nog niet beantwoord zijn. Dat is de vraag van de heer Gilissen. Waarom is de reserve Natuurvisie en Landelijk Gebied hebben dezelfde omschrijving en er zit dan 110 miljoen in. En de andere vraag ging over die vraag over prognosekracht van de heer Daniëls, die ik zelf ook niet begreep. Maar ik hoop dat iemand hem begrijpt, in elk geval. En anders kunt u hem altijd nog toelichten hoor, mijnheer Daniëls. Misschien kunt u die vraag nog even toelichten?

De heer Daniëls: Wat denkt u, er werd eerder gesuggereerd door de accountant dat het eigenlijk een kwestie is van gewoon net wat eerder die informatie ophalen en dat het dan opgelost is. Dus ik weet niet GS dat ook zo ziet. Dus dat dit eigenlijk een probleem is dat snel opgelost zal zijn, die prognosekracht.

De voorzitter: Ja, het probleem van de prognosekracht, als de informatie tijdiger beschikbaar is, dan is het opgelost. Is dat een vraag die de accountant kan beantwoorden? Dan kan de gedeputeerde nog even nadenken over die andere vraag.

Mevrouw Koedijk: Het punt dat ik maakte met de prognosekracht, is dat doordat je zoveel onderscheiding hebt, kan je ook vragen van kan je in de Najaarsnota heb je dan een goeie prognose gemaakt van wat je daadwerkelijk gaat realiseren. Dus de prognosekracht is echt van schattingen maken van wat is reëel, wat is haalbaar, zodat je ook een goeie tussentijdse rapportage hebt waar je op kan sturen en dan zullen de verschillen bij de jaarrekening minder groot zijn. En dan zeg ik Najaarsnota moet Zomernota zijn natuurlijk.

De voorzitter: Ja. En dat haakt dan ook weer in op de opmerking dat als tijdig betekent in de volgende document van de P&C-cyclus. Dan kan het ook beter op deze ...

Mevrouw Koedijk: Dan maak je het verschil kleiner, maar de tijdigheidsdiscussie is echt zorgen dat je een afspraak maakt over wat is tijdig melden van onderscheidingen?

De voorzitter: Ja, duidelijk. En dan de vraag over de reserve Natuurvisie en Landelijk Gebied. Mijnheer Bakker.

De heer Bakker: Ja, voorzitter, met permissie geef ik even het woord aan de collega Van [...], die daar wat over kan zeggen.

...: Ja. In ieder geval de reserve, dat is een reserve van 110 miljoen, zoals u hebt kunnen zien. En het is een samenvoeging van een aantal reserves die eigenlijk hetzelfde doel hebben. Dus we kunnen daar wel een onderliggende specificatie voor aanleveren indien gewenst, maar dat is eigenlijk de verklaring.

De voorzitter: Dank u wel voor deze beantwoording. Dan denk ik dat we over kunnen gaan naar een tweede termijn. Dus als er nog andere vragen zijn. Meneer Van den Dikkenberg.

De heer Van den Dikkenberg: Ja, voorzitter, als ik het goed begrijp, dan is die 110 miljoen onderverdeeld in meerdere reserves die daaronder hangen. Want er staat nu het kopje reserve Landelijk Gebied en de reserve Realisatie Natuurstrategie, die staan onder elkaar en die hebben precies dezelfde toelichting. Zijn dat dan twee reserves of is het een reserve met verschillende subreserves?

De voorzitter: Mijnheer ...

...: Ja, dat klopt. Dat hebben we gepresenteerd als een reserve, maar het zijn wel verschillende subreserves. Zo zijn het ook bij andere reserves, hebben dat zo verantwoord.

De voorzitter: Ja. Dank u wel. Zijn er andere vragen voor de tweede termijn? Naar aanleiding van de beantwoording van de vragen uit de eerste termijn? Ja, de heer Gilissen en ik zie de heer Wolting en ik zie de heer Daniëls. Klopt dat? Dan ga ik eerst naar mijnheer Gilissen.

De heer Gilissen: Ja, dank u wel, voorzitter. Even zitten broeden of ik het via een interruptie zou doen, maar toch even een tweede termijn. Ik ben blij dat de gedeputeerde ook zegt we willen met name over die rapportage van die stoplichten en ook de analyses die eronder liggen, een echte stap zetten, verwijst daarbij ook naar de commissie Janssen. Ik probeer het wel net iets concreter te maken. Volgens mij steunt iedereen in deze Staten de ambitie om van die stapels papieren af te komen en verder echt een kwaliteitsslag te gaan maken. Ook op de wijze hoe we rapporteren we over de voortgang van de provinciale activiteiten. Maar ik zoek nog een beetje hoe de gedeputeerde dan ook kijkt naar de verhoudingen. Er gebeurt veel op programmaniveau. Dat gebeurt door middel van controles. Centraal is natuurlijk ook nog een financiële taak weggelegd eigenlijk om met name die kwaliteitsslag te maken, dus ik weet toch even niet of hij nog iets meer zou kunnen zeggen over hoe hij dat voor zich ziet? Dus hoe kunnen we die kwaliteit in die rapportage, maar ook analyses, ook de financiële zin en wat betekent dat ook voor beleid te maken? Hoe kunnen we dat versterken? Ik weet dat het best een brede vraag zou kunnen zijn, maar ik zoek even of we dat ook zo concreet mogelijk kunnen maken.

De voorzitter: En een interruptie van de heer De Hartog.

De heer De Hartog: Dank u wel, voorzitter. Misschien ook voor de heer Gilissen. Ik zie een kwaliteitsverbetering, vind ik iets anders dan de stukken korter en bondiger maken. Voor mij zijn dat verschillende dingen. En u kunt zeggen van korter en bondiger is ook meer kwaliteit, maar ik wil niet de suggestie wekken dat de kwaliteit van dit stuk minder is. Daar ben ik het namelijk niet mee eens.

De voorzitter: Mijnheer Gilissen.

De heer Gilissen: Voorzitter, daar kan ik hier toch in tegemoet komen. Dat is ook niet mijn suggestie. Het gaat mij er meer om er ligt volgens mij een hele goeie adequate verantwoording over wat we tijdens 2023 als

provincie hebben gedaan. Tegelijkertijd denk ik dat we er nog meer uit kunnen halen. Dus dat is beter in het goede. Zo moet de heer De Hartog het vooral zien.

De voorzitter: Ja, en we vragen de gedeputeerde om daar op te reflecteren. Dan meneer Wolting.

De heer Wolting: Ja, dank u wel voorzitter. Ik was er net even van uitgegaan dat het eerste gedeelte gewoon wat technische vragen waren op de opmerkingen dat de eerste termijn zou komen. Dus vandaar dat ik niet eerder ben. Maar goed, ik zal nog even een paar opmerkingen maken. Allereerst de revolverende fondsen die we hebben. We hebben de motie A10 en die komt straks ook aan de orde. Ik zou toch graag willen hebben dat in de jaarrekening gewoon een melding wordt gemaakt wanneer er van die fondsen een evaluatie gepland staat, zowel de vierjarige evaluatie en de achtjarige evaluatie. Want die motie is nu vier jaar oud, dus alle fondsen zouden weer aan de orde moeten komen. Dus ik zou daar graag nog een reflectie over zien en kijken of de gedeputeerde of ze niet gewoon in de jaarrekening opgenomen kunnen worden. Ik heb nog wel de opmerking over de subsidies die gemaakt zijn. Het is eigenlijk heel structureel. We zien dus ook dat de subsidie straks in de Zomernota, dat onderwerp weer aan de orde komt, want we hebben het naar die reserve toe gedaan en in de Zomernota moeten weer besloten worden om ze eruit te onttrekken. Als je nou gewoon stopt met subsidies en reserves te stoppen, dan moet dat volgens mij kunnen. Heb je dat soort ... dan ook niet meer. Dus daar wil ik me toe beperken. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel, meneer Wolting. Mijnheer Daniëls.

De heer Daniëls: Dank u wel, voorzitter. Ik had de beantwoording over de organisatie en P&C-producten, dat ging een beetje op PS en dergelijke, maar nog niet zo heel erg op ook de ambtenaren en de organisatie intern. Ik weet niet of daar ook nog iets over gezegd kan worden, hoe dat het idee is dat dat verbeterd gaat worden en wat er haalbaar is qua verbeteringen daar. Even kijken over de doorgeschoven bestemmingsreserves, zijn die daadwerkelijk dan, diegenen die doorgeschoven zijn, allemaal ingepland voor 2024 en betreft ook allemaal aangegane verplichtingen door de provincie Utrecht. En zijn het ook allemaal geen structurele kosten, kan ik dat dan concluderen?

De voorzitter: Dank u wel voor deze vragen. En dan de heer Van den Dikkenberg.

De heer Van den Dikkenberg: Ja, voorzitter, dank. Dank ook aan de gedeputeerde dat het overzicht met bestedingen en in de reserves in orde gemaakt wordt, ... volgend document. Wanneer kunnen we dat verwachten? Hoeveel tijd is daarvoor nodig? Zodat we de bestedingsplannen in beeld hebben. En het antwoord op de reservevraag van die 110 miljoen en waarom dat daar twee keer dezelfde toelichting staat, werd gezegd van het is een subreserve. Nou heb ik het overzicht met bestemmingsreserves voor mijn neus, maar ik kan nergens uit opmaken dat er sprake zou zijn van een subreserve. Onder programma Landelijk Gebied staat gewoon realisatie Strategie Natuurvisie als aparte reserve en volgens mij is dat ook een aparte reserve, wordt hier ook altijd zo behandeld al jarenlang. En die hebben wel dezelfde toelichting wat naar mij het alarmbelletje deed rinkelen van in hoeverre we daar dan controle op? Dus ik zou daar graag met nadruk de aandacht op vestigen. Verder begrijp ik natuurlijk dat er best wel bestedingsplan onder moet liggen, maar wat mijn opmerking net bedoelde, is scherpte hierop, omdat er ook tekorten worden gesignaleerd, waardoor middelen niet zouden mogen vrijvallen die we over hebben. Dat is gek. We hebben bijvoorbeeld 1,3 miljoen geraamd voor een project. We houden negen ton over. En dan staat er in de toelichting het moet terug de reserve in, want anders hebben we een tekort op de doelstellingen. En daar hebben we heel slecht zicht op. Wat is nu precies het tekort dan op die doelstellingen? En hoeveel moet er dan bij of niet en kunnen we die doelstellingen überhaupt al halen? En volgens mij zitten we hier om doelstellingen te realiseren en is dit een

middel, de P&C-cyclus om te kijken van liggen op koers om die doelstellingen te realiseren en als we daar geen zicht op hebben, dat is best, dan kunnen we dat met mekaar erkennen, maar volgens mij moeten we dat inzichtelijk hebben en zou dat moeten volgen uit een transparant beeld van bestedingen, plannen die er liggen en dergelijke en zodat we ook helder afwegingen kunnen maken bij het verdelen van de middelen of dat we de juiste middelen aan de juiste doelen koppelen. En zolang dat ik dat inzicht niet heb, weet ik ook niet of dat we op lijn liggen meerjarig om die doelen te realiseren. Dus vandaar dat die scherpste daarin volgens mij heel hard nodig is. En dat was de aanleiding om dit gesprek op te starten. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Zijn er andere vragen voor de tweede termijn? Ik zie verder geen andere vragen. Alle vragen zijn gericht aan de gedeputeerde. Dus ik zou u graag het woord willen geven of heeft u nog enige tijd nodig? Mijnheer Daniëls heeft nog een extra vraag. Sorry.

De heer Daniëls: Ja, toch nog even een vraagje over de IT. Er werd gesproken over data gedreven control. Op welke manier kan dat in de toekomst gaan bijdragen aan de P&C-cyclus?

De voorzitter: Dank u wel voor deze vraag, mijnheer Daniëls. Dan wil ik graag de gedeputeerde het woord geven.

De heer Bakker: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik loop het lijstje af. De VVD ging nog even over van ook kunnen we nou die kwaliteit en die analyses versterken. Wat ons betreft past die kwaliteitsverbetering, er komen twee zaken heel mooi samen, dat traject versterken financiële keten, wat een belangrijk proces is, omdat we daarbij juist zeggen en dat zeg ik ook na een aantal andere vragen die zijn gesteld hierover. De heer Daniëls vroeg daar ook wat over, van hoe betrekken we nou ook intern andere domeinen, een andere afdeling dan alleen financiën. Nou, dat zit hier helemaal in, namelijk die financiële keten is breder dan de financiële collega's. Dat gaat ook over het verscherpen en verbeteren van je P&C-cyclus. Dat zit eigenlijk ... Dat vult elkaar erg mooi aan met het initiatiefvoorstel commissie Janssen, waar op korte termijn over besloten gaat worden. En onze verwachting is dat de combinatie van die beide zaken elkaar erg gaan helpen en ons ook zullen dwingen om in die P&C-cyclus, maar ook die beleidscyclus de zaken nog scherper en beter te gaan verwoorden. En dan zijn natuurlijk de vragen die daarover heeft gesteld over enkele stoplichten et cetera, dat zal daar een logisch vervolg van moeten zijn. Dus aandachtspunt absoluut en wij zien deze twee trajecten die lopen of gaan lopen als belangrijk.

De voorzitter: Twee interrupties, van de heer Gilissen en dan van de heer Van den Dikkenberg.

De heer Gilissen: Ja, waar gaan we dat dan aan merken, zou mijn vraag zijn aan de gedeputeerde. Ik snap dat we de kwaliteit van de dienst gaan vergroten. Ik zie ook wat er gebeurt. Maar even terugkomend op de interruptie van de heer De Hartog. Ik zie dat echt de goeie kant opgaan. Maar waar verwacht de gedeputeerde nou dat we het eerste resultaat gaan zien als we dat proces daadwerkelijk ..., die cyclus van beleid, financiën, ..., wat zijn zijn succesfactoren hierbij.

De voorzitter: Mijnheer Bakker.

De heer Bakker: Nou, in de commissie Janssen is gezegd dat dit vanaf eigenlijk de P&C-cyclus 2025 gaat dit meelopen. Dus wat mij betreft hebben we ook gezegd voor de Zomernota bijvoorbeeld die er nu aankomt, we gaan onze ogen daar natuurlijk niet voor sluiten. Dus voor alle P&C-producten die er aankomen, moeten wat ons betreft al met die bril op gemaakt worden. Maar vanaf de P&C-cyclus 2025 moeten deze trajecten wel in elkaar gaan grijpen en zal die verbetering ook gemaakt moeten worden. Misschien dat de heer Gilissen nog

even kan helpen waar hij in specifieke zin naar op zoek is. Want ik merk dat hij iets zoekt waar ik misschien niet het goede antwoord op geef. Dus help mij nog even.

De voorzitter: Mijnheer Gilissen.

De heer Gilissen: Ja, dank voor de wedervraag. Ik denk dat het precies de reden is waarvoor we hier bij elkaar zitten. Wat ik met name zoek, hoe kunnen we nou de kwaliteit van de verschillenanalyses ook gewoon gebruiken in de wijze waarop we ook vooruitkijken, wat dat we plannen en ook uiteindelijk de discussie binnen programma's voeren. Oké, we zijn met een aantal onverwachte tegenvallers, als meevallers misschien geconfronteerd. Noem het even de singel loop en dubbel loop learning, om het maar even zo te zeggen in goed Nederlands. Dus hoe we die kans ook gewoon gebruiken om met die financiële rapportages in de hand en de P&C-cyclus ook te kijken en ook goed in spiegel te kijken, wat betekent dat nou voor ons dagelijks werk binnen de provinciale organisatie. Dus het gebruiken van de P&C zie ik ook echt als kans om het beleid en de effectiviteit van het beleid, ook de inzet vanuit altijd beperkte middelen, ... ook heel goed, om dat te verbeteren, dat proces.

De voorzitter: Wilt u hier nog op reageren?

De heer Bakker: Weet je, helder, zou ik willen zeggen. Dat is juist de hele insteek waardoor het ons gaat lukken om die leesbaarheid te vergroten, die producten in omvang, nou we hadden het al even over de omvang dit boek werk te doen afnemen en te zorgen dat je scherper daarop kan sturen. Dat zal wat vragen in processen. Dat vraagt wat in systemen, dat vraagt ook wat in interne cultuur, dat vraagt ook in hoe doen wij de zaken nou met elkaar tussen GS en PS. Dus daarin en meer aandacht voor de goede indicatoren. Wat wilt u daar dan ook in lezen? Ja, dat gaat daarbij helpen. Wat ons betreft, is dat vanaf de begroting 2025, is dat het belangrijkste ankerpunt, zal dat vanaf dan mee moeten gaan lopen.

De voorzitter: En de heer Van den Dikkenberg had ook nog een interruptie.

De heer Van den Dikkenberg: Ja, voorzitter, de gedeputeerde gaf aan dat commissie Janssen een en ander versterkt hierin. Hij gaf in de eerste termijn ook aan van ik kom nog met een revisie van de financiële verordening, volgens mij vraagt de commissie Janssen daar ook om, een aantal besluiten daarin. Dat valt dus nog dit jaar, die revisie. En dan het geheel, het hele mandje waar we het net over gehad hebben.

De voorzitter: Mijnheer Bakker.

De heer Bakker: Waar we dingen in één keer kunnen doen, zou mijn groot voorkeur hebben, inderdaad. Dus laten we even kijken of dat inderdaad ook lukt. Maar waar dat samen gebundeld kan worden, lijkt me dat een goede insteek, ja, absoluut.

De voorzitter: Dat kunnen we ook zien als een toezegging van uw kant.

De heer Bakker: O jee.

De heer Van den Dikkenberg: Precies.

De heer Bakker: We gaan ons best doen. Nee, kijk, die revisie zou er moeten komen en of het lukt om alles in één keer te doen, maar ik denk dat we onszelf daar wel plezier mee doen. Voorzitter, ik stel voor om naar de volgende vraag te gaan. Er waren enkele vragen vanuit de ChristenUnie. De heer Wolting over de ... fondsen.

Die evaluatie, de motie of amendement waarover hij sprak, ligt niet op mijn nachtkastje, laat ik het zo zeggen. ... maakt het niet minder belangrijk, maar eventjes goed dat die genoemd wordt. Even te kijken van laten we dit gewoon eventjes meenemen in de vraag zijn die dan ook daadwerkelijk geëvolueerd? Heb ik zo om heel eerlijk te zijn het antwoord niet op, maar wij zullen dit gewoon meenemen bij de volgende P&C-producten en daarover rapporteren. Lijkt me ook iets. En er ging een vraag over structureel, waar worden die nu structureel ingezet, die subsidies, maar ik weet nog niet even, misschien de vraag aan de heer Wolting of dat nou hetzelfde punt was, maar het leek even over te gaan, er werd iets gezegd over moeten we de subsidieverstrekking gaan stoppen? Maar dat was volgens mij niet helemaal wat de heer Wolting bedoelde. Dus wellicht kan hij nog een korte toelichting geven op wat daar het punt van was en of dat nou te maken had met die revolverende fondsen. Dat was mij niet helemaal duidelijk.

De voorzitter: Ja en dan wil ik de heer Wolting inderdaad vragen, is het hetzelfde punt wat de heer Van den Dikkenberg eigenlijk ook maakte, zeg maar niet direct subsidies in de reserves stoppen of heeft u toch iets anders dat u de portefeuillehouder wilt vertellen?

De heer Wolting: Nou, het heeft helemaal niets met die revolverende fondsen te maken. Het gaat erom dat wij gewoon zeggen van nou, we stellen jaarlijks een X-bedrag vast voor de subsidies en aan het eind van het jaar is wat erover is, dat gaat gewoon de algemene reserves in en daar gaan we geen nieuwe fondsen meer voor reserveren, dat is gewoon weer het nieuwe subsidiejaar van het jaar daarop, dat zit dan in die begroting. Dat scheelt ons waarschijnlijk een heleboel geschuif met fondsen in de jaarrekening, in de Zomernota en wat weet ik allemaal meer. Dus dat is wel een stukje wat de heer Van den Dikkenberg ook had inderdaad.

De voorzitter: Mijnheer Bakker.

De heer Bakker: Ja, wij waren daar zo als eerste reactie niet voornemens om dat te gaan doen, maar waar dat scherper kan, altijd uiteraard bereid tot een gesprek. Dan stel ik voor om de PVV had nog een aantal vragen. Ik heb iets gezegd over de interne verbetering in de P&C-cyclus. Hoe kunnen we dat nou beter doen leven. Dus ik hoop dat die vraag beantwoord is. Dan was er een vraag over data gedreven controle. Hoe kan het bijdragen, want het gaat ons zeker helpen in de betere beheersing van operationele financiële processen en nou ja, hopelijk in de toekomst die meer systeemgerichte controle door de accountant. Maar dit is een onderwerp wat op ons vizier staat en waar ook de systemen die de afgelopen tijd zijn ingevoerd ons weer bij gaan helpen. Dan had de heer Van den Dikkenberg nog een aantal vragen. Ik stel even voor dat we het als volgt doen, ik hoop dat dat ook zijn goedkeuring kan wegdragen. Dat we even de vraag over de specifieke reserve en subreserve, dat we daar nog eventjes financieel of schriftelijk even op terugkomen bij u, even hoe staat dat nou, hoe zit dat nou precies in het vat? En de reserves en die vragen daarover, dat gaat weer meelopen vanaf de begroting. Zij zullen zorgen dat de begroting maar en dan vervolgens ook weer de volgende reeks, uw punt wat u daarin maakte, dat we dat daarin goed verwerken.

De voorzitter: Dank u wel voor de beantwoording van deze vragen. Ik zie verder geen andere vragen, dus ik kan nog even concluderen wat er nu is toegezegd en wat we gaan doen met elkaar. De accountant heeft gezegd dat wij een definitie moeten vaststellen over wat is tijdig rapporteren van onderbestedingen en alles wat niet rechtmatig zou zijn. Ik weet niet hoe en wanneer, maar ik neem aan dat we dat doen bij de evaluatie na de zomer van de rechtmatigheidsverantwoording en waar dan ook de financiële verordening in wordt meegenomen. En waar ook, eens even kijken, dat alles in één keer, een soort toezegging die u had genomen, ik weet niet meer wat er nog meer bij zou komen, maar dat wordt een uitgebreide nota die wij dan hier weer zullen gaan bespreken met elkaar. Mijnheer Bakker, u kunt het misschien waarschijnlijk iets beter zeggen dan ik.

De heer Bakker: Dat is altijd gevaarlijk, alles in alles in één keer, dan ga ik zeker iemand teleurstellen, dat weet ik nu al. Nee, volgens mij gaat het erom dat we kijken wat is er naar aanleiding van de evaluatie rechtmatigheidsverantwoording, dat is sowieso ook een moeilijk woord, wat is daarin noodzakelijk? We hebben de commissie Janssen die op het vizier staat. En we hebben ook gezegd we moeten de wet Wijntjes nog verwerken in de verordening. Dus dat zijn de drie zaken.

De voorzitter: Precies. En dat komt dan na de zomer. Helemaal goed. En dan was er ook nog een bestedingsplan dat voor elke reserve die voortaan terug zal komen in de jaarrekening. En wat de heer Wolting vroeg of ook de datum of het jaar waarin een revolverend fonds zal worden geëvalueerd, dat dat wellicht ook terug zou komen in de jaarrekening. Dat we daar meer zicht op hebben. Klopt dat?

De heer Bakker: Ja. Laten we even kijken wat is nou ook conform dan weer eventjes de commissie Janssen, wat moeten we nou doen in de jaarrekening en wat kan ook separaat? Maar we zullen dit even als vraag meenemen en deze weer erbij pakken, dat we zorgen dat op de goede plek daar het antwoord op gegeven wordt.

De voorzitter: Ja. En daarnaast komt u schriftelijk terug op de vraag van de heer Van den Dikkenberg, hoe het zit met die twee subsidies, de reserve Natuurvisie en Landelijk Gebied, is dat een subreserve of hoe zit dat precies? En tenslotte denk ik dat we toch wel kunnen concluderen, hoewel we veel kritiek hebben op die rechtmatigheidsverordening, dat we er wel een goed gesprek met elkaar over hebben gevoerd. En dat was uiteindelijk ook het doel. Dan wil ik in elk geval de accountant hartelijk bedanken voor de aanwezigheid en het beantwoorden van de vragen en de presentatie. En ook de gedeputeerde, de concerncontrole, voor het beantwoorden van vragen. En dan denk ik dat wij dit agendapunt nu kunnen afsluiten. Nee. De heer Adriani heeft nog een punt.

De heer Adriani: Voorzitter, klopt het nou dat dit de laatste keer dat mevrouw Koedijk onder ons is?

De voorzitter: Dat klopt, mevrouw Koedijk? Ja. Dat is wel zo.

De heer Adriani: Nou, volgens mij kunnen we daar toch wel heel even aandacht aan geven, zou ik zeggen.

De voorzitter: Zeker.

De heer Adriani: Het einde van een tijdperk, zou ik zeggen.

De voorzitter: Ja, het einde van een tijdperk inderdaad. Wie weet zijn er ook nog anderen die persoonlijke woorden tot u zouden willen richten, maar ik denk dat ik vanuit de FAC toch wel kan zeggen dat wij uw aanwezigheid en uw uitleg en de presentaties en ook het feit dat u echt voor ons aan de slag ging en voor ons werkte, dat wij dat zeer hebben gewaardeerd. Meneer Van den Dikkenberg.

De heer Van den Dikkenberg: Ja voorzitter, ik kan het eigenlijk niet nalaten, omdat ik mij de entree van mevrouw Koedijk ook nog goed herinner. Dat was namelijk een intensief proces die we afsloten zwetend op mijn zolderkamertje, omdat het allemaal digitaal moest met twee jaarrekeningen, waarvan de verklaring op het laatste moment vier keer werd uitgesteld, geloof ik. Dat zou om een uur komen, vier uur, zes uur, acht uur en uiteindelijk hebben we het nog behandeld om het richting het Rijk te krijgen, de twee jaarrekeningen. Volgens mij hebben we best wel intensief proces gehad, nadien ook veel verbeteringen en allerlei adviezen gekregen, doorgevoerd en zijn we er nog steeds mee aan het werk. Dus wat dat betreft, denk ik dat deze

accountant bij de provincie Utrecht wel kan zeggen dat er iets veranderd is in de controleperiode en dat we daar best wel een mooie, wel intensieve samenwerking op hebben gehad, wat ik, als ik voor mezelf spreek, maar ik denk ook namens de commissie, enorm kan waarderen, de openheid en transparantie waarmee dat gebeurd is. Dus dank u wel.

De voorzitter: Nou, met deze mooie woorden van de heer Van den Dikkenberg die al veel langer meeloopt dan ik, wil ik me er ook graag bij aansluiten. Maar ook nog de portefeuillehouder, mijnheer Bakker, u wilde ook nog iets zeggen.

De heer Bakker: Heel fijn dat enkele leden en u daar aandacht aan hebben besteed. Wij hebben dat ook gedaan in de Collegevergadering waar de accountant daar aanschoof en volgens mij mag ik wel verklappen, mevrouw Koedijk, dat u zei van op het moment dat je applaus gaat krijgen als accountant, dan moet je misschien ook weer eventjes ... Dus dat vond ik wel een mooi moment, maar ik wil me heel graag aansluiten bij wat de heer Van den Dikkenberg mooi schetste, de roerige periode waarin PwC binnenkwam, waarin u binnenkwam, de verantwoordelijkheid en het samen doen en heel hard werken, dat was voor mijn tijd, maar de verhalen daarover die zijn nog legio. Dus ik denk namens de hele provincie, alle collega's, nogmaals heel veel dank daarvoor.

De voorzitter: Ja. En dan hartelijk bedankt en een warm welkom, de volgende keer dan naar de heer van Someren.

Mevrouw Koedijk: Mag ik stiekem toch nog wel wat zeggen, want ik zei al ik word hier rood van. Dank u wel voor de complimenten. Wij hebben ook geconcludeerd, het is een klant die ik nooit ga vergeten, dat komt ook wel door die roerige periode. Het is ook een periode die je wel vaak aanhaalt en waar je ook mooie herinneringen aan hebt, hoe spannend het ook was. Maar ik heb dat nooit alleen gedaan en ik denk dat dat ook wel heel goed is. Er stond achter mij een heel vertrouwd en sterk team, een PwC-organisatie die durfde om toentertijd die stap te nemen om ook die twee jaarrekeningen in één keer te doen en ik denk ook de samenwerking met de organisatie. Ook wel flink wat strubbelingen en de verbeteringen die nodig waren, was wel daarvoor nodig. Dus ook mijn dank die kant op. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is er toch nog een ding wat ik moet doen voordat we dit punt daadwerkelijk kunnen afsluiten en dat is met elkaar concluderen hoe we dit willen behandelen binnen PS. Is dat groot debat, is dat klein debat, is het een hamerstuk. Er is wat gezegd over eventueel misschien een amendement, maar of dat nou vanuit FAC is of vanuit BEM, wat is uw advies over behandeling? Waarschijnlijk zal het dan groot of normaal debat. Niet vanuit deze commissie. Vanuit deze commissie kunnen wij dit afdoen als hamerstuk, ja, oké, daar is toch wel een meerderheid voor. Prima. We zullen zien hoe het met de andere commissies gaat, maar dan wil ik in elk geval dit punt hierbij afsluiten.

10. SV Kadernota 2025-2028

De voorzitter: Het volgende punt is het bespreken van de kadernota. Maar ik stel voor dat we even een pauze nemen van 5 minuten en dan komen we 10.35 uur hier weer samen. We gaan deze vergadering van de FAC commissie weer voortzetten. Het volgende punt op de agenda is het Statenvoorstel kadernota 2025 2028. Maar de heer De Hartog heeft een punt.

De heer De Hartog: Dank u wel, voorzitter. Misschien een puntje ... de financial controller is nog niet terug, dus misschien was 5 minuten wel erg kort. Dank u wel.

De voorzitter: Dat is heel goed van opgemerkt. Maar meneer Luiks is er nu wel weer. 5 minuten was inderdaad te kort. Dat was wel duidelijk. Maar in elk geval zijn we nu wel in staat om te beginnen met agendapunt 10, de Statenvoorstel kadernota 2025-2028. Net als bij de jaarstukken is afgelopen vrijdag op verzoek van GS een aangepaste versie van de kadernota geplaatst in het SIS, in het erratum wordt een toelichting gegeven. Per abuis was een oude versie van een beslispunt meegestuurd en in de meegestuurde versie was niet correct weergegeven dat de voorgestelde wijziging in de doelenboom voor mobiliteit zijn verwerkt in de kadernota en daarmee voorliggen aan de Staten ter besluitvorming. In deze vergadering behandelen wij als FAC de kadernota. Dat betekent dat we het puur financieel technisch behandelen. De politiek en de inhoudelijke behandeling vindt plaats in de inhoudelijke commissies. Allereerst wil ik de portefeuillehouder uitnodigen om een toelichting te geven op de kadernota. Vervolgens inventariseer ik de vragen en na de beantwoording van die vragen peil ik behoefte aan een tweede termijn. Akkoord met deze behandeling? Ja. Dan wil ik de portefeuillehouder Has Bakker graag het woord geven.

De heer Bakker: Dank u wel, voorzitter. Dank deze mogelijkheid om een korte toelichting te geven. Ook deze maar eventjes fysiek meegenomen en toch aanzienlijk dunner en zeker als de bijlage er vanaf wordt gehaald. Dus wat mij betreft houden we dit vast, zeg ik maar. Eerste kadernota van dit college na het coalitieakkoord dat is gesloten aan de slag voor Utrecht, de strategische college-agenda en de verwerking daarvan in de tweede begrotingswijziging eind vorig jaar, financieel. Nou, maar daar gaat u in alle vak commissies komende tijd volop over doorpraten. Maar er is full swing aan de slag gegaan met die uitvoering en u ziet in deze kadernota dan ook de verwerking daarvan op een aantal facetten terug. Het doel daarvan, hebben gezegd, die transitie versnellen, de groei van onze provincie in goede banen leiden. En dan ziet die ook terug dat we enkele, ook al is er natuurlijk getracht om terughoudendheid in het aantal claims, maar hebben we wel gezegd op een aantal onderwerpen is dat noodzakelijk. Dat gaat over bereikbaarheid, klimaat, faunabeheer, woningbouw, dat zijn die inhoudelijke onderwerpen, maar ook een aantal zaken zoals de indexaties naar aanleiding van de motie die daarover is aangenomen en ook een wat meer uitgaven bijvoorbeeld op het gebied van facilitair, ICT. Waarin we zeggen ja, dat is gewoon, die zijn op dit moment noodzakelijk en die zijn ook onoverkomelijk daarin. Nou, wat bijzondere aandacht, denk ik nog een aantal drietal facetten, dat gaat over de taakstelling die we uit de tweede begrotingswijziging of eigenlijk het coalitieprogramma hebben meegekregen. Die hebben we nagenoeg geheel ingevuld. Dat ziet u terug in alle financiële voorstellen. Daarnaast is het en daar ben ik overigens blij mee dat dat er ligt en men ... van de heer Van den Dikkenberg dan nog over ..., dat we dat niet voor ons uit blijven schuiven. Maar dat dat hier op tafel ligt. Natuurlijk is het een roerige tijd, internationaal, ook nationaal gebeurt het een en ander. Hoofdlijnakkoord, daar heeft enkele van u ook vragen over gesteld, dus die zullen we beantwoorden. En ik denk het laatste punt gaat even over het structurele toekomstplaatje, u heeft met mijn voorganger ook al vaker de debatten gevoerd van hebben we nou die vooruitkijk naar de komende 10 jaar, komende 15 jaar, hoe zit dat nou nou? We zien dat we op een gegeven moment en gisteravond of gistermiddag is aan u ook ter beschikking gesteld de actualisatie van de groeisprong. Ik begrijp dat u dat nog allemaal niet heeft kunnen doorakkeren in detail, maar wel een document, denk ik, wat daar alvast een eerste aanzet toe geeft. Maar dat financieel duurzaam evenwicht, dat proces waar we eigenlijk tussen deze kadernota en die volgende kadernota met elkaar, ook met u, ook GS, ook intern, invulling aan willen geven en we die structurele gezonde provinciale financiën als uitgangspunt hebben, dat is hierin ook een belangrijk. Daar hebben we ook opgenomen als beslispunt, want u zegt het is ook belangrijk dat u daar ook ons opdracht toe geeft dat we daaraan gaan werken en dat we daar ook keuzes in maken, prioritering in stellen en het debat over voeren met elkaar.

De voorzitter: Dank u wel voor deze toelichting op de kadernota. Zijn er vragen van de commissieleden aan de gedeputeerde? Ik zie de heer Adriani.

De heer Adriani: Ja, dank u, voorzitter, niet heel veel. Een is echt heel technisch, ik had hem ook technisch gesteld. En dat gaat over de sprong die er zit in de stelpost loon-en prijsstijgingen van 2027 op 2028. Typisch een vraag om op de tafeltjesavond te stellen, maar daar kon ik niet bij zijn, dus ik heb hem schriftelijk gesteld, maar het antwoord brengt mij niet veel verder. Wellicht kunt u hem uitleggen en anders kunt u mij hopelijk doorgeleiden naar iemand die me dat een keer kan voorrekenen hoe dat nou werkt, want het is heel raar, ik kan die sprong niet ... uitleggen aan mezelf. Fijn dat u nog even wijst op die doorkijk naar plus tien en twintig jaar, want het is toch een beetje jammer dat we in de jaarschrijf 2028 nu nog die fictieve bedragen hebben staan. En er staat doorkijk van 10 jaar, maar ik dacht dat ons voornemen was 10 en 20 jaar. Dus misschien goed om daar nog even bij stil te staan. En als laatste staat er op pagina 7 iets over die 8 miljoen euro als taakstelling in 2028 die misschien nog gaat schuiven of anders wordt en daar kondigt u aan dat daar in de begroting nadere invullingen aan gegeven wordt. Nou hanteren we voor alle gemeentes het regime dat je in de kadernota het jaar voordat er een tekort ontstaat, scenario's moet opnemen om hoe je met dat tekort omgaat. Dus ik vraag me af waarom we die werkwijze niet ook voor onszelf hanteren. En dan zou die namelijk in de kadernota 27 met scenario's een oplossingen op moeten komen. En niet in de begroting 25.

De voorzitter: Ja, dank u wel voor deze vragen. Mevrouw De Widt.

Mevrouw De Widt: Dank u wel, voorzitter. De gedeputeerde noemde net al de flinke hoeveelheid onzekerheden vanuit Den Haag. Dat zijn vooral inhoudelijke punten die in andere commissies ook aan bod zullen komen. Maar ik zou in deze commissie willen vragen hoe het zit met de Meicirculaire, want die wordt in de kadernota een aantal keren genoemd, dat daar nog onzekerheden achter steken en hoe werkt dat dan inmiddels door, want hij is er. Dus wat weten we dan nu wat we nog niet wisten toen dit werd opgeschreven?

De voorzitter: Ja, dank u wel. Zijn er andere vragen vanuit deze commissie? Ja, meneer Gilissen.

De heer Gilissen: Ja, voorzitter. Even terug te komen op de bijdrage van de heer Adriani. Hij stelt de vragen aan de gedeputeerde, of het navolging zou geven om ook te kijken of er rond de kadernota 27 invulling zouden kunnen geven aan het jaar 28. Dat zou de VVD wel rijkelijk laat vinden. Dus mijn pleidooi zou ook vooral zijn, daar gaat ook mijn ene vraag over, goed dat het college dat project ingaat, er zijn rond deze kadernota ook een aantal financiële afwegingen gemaakt en de VVD vindt het belangrijk of ik vind het belangrijk dat we dat proces ook goed voorbereiden en de Provinciale Staten daar ook echt een positie brengen. Er is natuurlijk gebruikgemaakt bij deze opgave rond de kadernota, noem ik het dan even de besparingsopties die rond ook de wisseling van Provinciale Staten dus in beeld zijn gebracht. Ik heb vernomen dat het ook de bedoeling is eigenlijk om daar een actualisatie op toe te passen en ik zou de gedeputeerde ook willen vragen om PS daar ook echt wel proactief bij te betrekken en misschien ook wel deze FAC. Dus door de ... ter voorbereiding ook op het invullen van de opgave voor 28 en verder, om dat ook zo in mijn woorden open en transparant mogelijk te doen. Dus ook goed binnen de organisatie te kijken waar liggen die mogelijkheden, hoe kunnen we maximaal regie voeren, ook op de keuzes die worden gemaakt, ook aan de voorkant zelf? Zodat ook iets te kiezen valt, noem ik het dan maar even en dan sluit ik maar even af, voorzitter, waar ik begon. Wat ons betreft eerder dan later. Dus ik snap de wens van de heer Adriani omdat 27 te doen, wat ons betreft vele malen eerder. Dus dan is Voorjaarsnota 25 misschien wel erg snel, maar uiterlijk Voorjaarsnota 26, zodat ook in deze Statenperiode nog een keuze over kan worden gemaakt.

De voorzitter: Ja, dank u wel. Mijnheer Van den Dikkenberg.

De heer Van den Dikkenberg: Ja, voorzitter. Ik wilde graag een vraag stellen over de doelenboom en het voorstel daarin, want de vorige periode hebben we een behoorlijk uitgebreid proces gehad rondom de

doelenboom, waarin we per doel zo'n beetje doorgehakt zijn. Nu wordt inclusief de hele doelenboom inclusief de programma-indeling voorgelegd. Er wordt ook nog een voorbehoud gemaakt voor extra programma in landelijk gebied. Waarom wordt het niet meteen meegenomen en wordt er later besluitvorming afgewacht? Ik heb altijd geleerd dat wijzigingen in de doelenboom heel lastig zijn, omdat je ook met je financiële verrekeningen, vergelijkbaarheid, systeemindelingen et cetera te maken hebt. Dus wanneer komt dan dat voorstel en is het dan niet handiger om het meteen te doen, als we er toch naar kijken? En wij gaan volgens mij tot op het beleidsdoelniveau als Staten en nu liggen ook alle meerjarendoelen voor ter besluitvorming. In principe is dat dan GS, maar kunnen we die dan ook nog veranderen? Volgens mij ... want omdat het als geheel wordt voorgelegd, de besluitvorming, ja, ik vind dat wel interessant ik zie de heer Adriani al lachen, die ziet al een stapel amendementen aankomen. Maar volgens mij hebben we dat duidelijk afgesproken dat de meerjarendoelen voor de GS zijn en waarom ligt dat dan voor, de besluitvorming, in zijn geheel? Dat zijn mijn procedurele vragen. De inhoudelijke vragen die volgen nog in de commissie. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Zijn er andere vragen over de kadernota? De heer Wolting.

De heer Wolting: Ja, dank u wel voor ook deze nota. Er zijn een paar goede opmerkingen gemaakt, dat zal ik niet herhalen. Ik heb nog wel een vraag en dat is een reflectie. We hebben in de commissie Janssen, die zegt eigenlijk van wij willen de kadernota en de jaarrekening graag splitsen in per cyclus. Heeft het college overwogen om de kadernota in de volgende cyclus te behandelen, zodat ze meer tijd hadden om de Meicirculaire mee te nemen en andere dingen misschien? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel voor deze vraag. Ik zie verder geen andere vragen, dus dan wil ik ... Ja. Mevrouw De Widt.

Mevrouw De Widt: Ja. Mag ik nog een hele praktische vraag die eigenlijk of denk ik technisch is. In het Statenvoorstel staat de PS vergadering van 15 mei, dat zal een vergissing zijn, maar wat is nou eigenlijk het voornemen dat we wel de kadernota in PS bespreken? In welke Statenvergadering landt die?

De voorzitter: Dank u wel, heldere vraag. Pagina 19. 19 juni, ja oké. Maar ik geef dan nu voor de beantwoording van de vragen het woord aan de heer Bakker.

De heer Bakker: Ja, dank voorzitter voor de vragen die zijn gesteld. En ik ga ... we gaan even een poging wagen om de vraag, de tafeltjesvraag van de heer Adriani meteen even te beantwoorden. Ik kan zelf een poging doen, maar ik denk dat het nog beter gaat als ik mijn buurman de heer ... even het woord geef.

...: Ik ben bang dat u niet de enige bent die deze vraag heeft gesteld. Dus het liefst had ik u even op papier uitgeschreven, maar het korte verhaal is, stel dat we ieder jaar een indexatie hebben van 1000, dus dan hebben we ... of van 100. We beginnen met 1000, ieder jaar 10 procent erbij, dus 100. Dan heb je 1100, 1200, 1300, 1400. Nu komt daar 10 procent bij. Nou, dan hebben we 10 in het eerste jaar, 20 in tweede jaar, 30 in het derde jaar en laatste jaar is er een sprong van 110, namelijk de hele jaarschijf, plus de 30 van het eerder jaar. Dus dan heb je een sprong van 140. En dat is eigenlijk het beeld wat je ziet. 10, 20, 30, 140, omdat je de hele jaarschijf er in een keer verkrijgt. Met een pen en papier kan ik het wellicht beter uitleggen. Dus met alle plezier zal ik straks mijn koffiepauze gebruiken om zowel een kop koffie te drinken als met pen en papier, voor iedereen die dat wil, het even uit te tekenen.

De voorzitter: Prima. Lossen we dat zo op, neem ik aan. Dan mijnheer Bakker voor de overige vragen.

De heer Bakker: Ja. Dank voorzitter. Dan was er nog inderdaad van de heer Adriani en een aantal collega's gingen daar ook op in van even die structurele doorkijk. Nou, dat is nog heel even zoeken. We hebben inderdaad het gehad over 10 en 20 jaar. Volgens mij is het belangrijkste dat we dat iedere keer ... We kijken nu vier jaar vooruit, maar kunnen we naar 10 en dan daarna 15 of 20 jaar vooruitkijken, hebben we dan ook voldoende eigenlijk informatie voor plus 20, is dat voldoende in beeld? Dat lijkt me ook de uitkomst van het traject wat wij de komende tijd met u willen lopen. Maar u wens daarin is helder en herken ik ook. Dan is er inderdaad de vraag over de 2028 en 8 miljoen die daarin is opgenomen. Nou, dat hebben wij om meerdere redenen gedaan, die structureel gezonde, financieel, het financiële huishoudboekje is voor ons een belangrijk punt. Ik denk ook omdat we ... precies eigenlijk waarom we dat traject duurzaam financieel evenwicht inzetten. Nou, dat gaat eigenlijk ook hierom, hebben wij nou in voldoende mate in beeld waar zitten onze structurele uitgaven, waar zitten onze structurele inkomsten en hoe brengen we dat op een goede manier bij elkaar? Wat in ieder geval is gezegd en daarbij beantwoord ik ook even de vraag van D66 over de Meicirculaire, er is redelijk last minute en u heeft dat meegekregen, we hebben u daar ook over geïnformeerd, er is veel gebeurd in de Voorjaarsnota van het Rijk en de gesprekken die daarover zijn plaatsgevonden tussen de Rijk, IPO en VNG, dat gaat effect hebben in de Meicirculaire en die is afgelopen maandag naar de provincies en gemeenten toegestuurd. Die wordt nu bestudeerd, doorgerekend et cetera. Wij doen ons best om u daarvoor 19 juni de Statenvergadering over de kadernota te informeren. Ik weet niet of dat lukt, maar dan heeft u in ieder geval een beeld. Ja, dat gaat invloed hebben op dat cijfer en wat daar uitkomt. Er zitten ook andere onzekerheden bij. Hoofdlijnenakkoord, hebben net al even over gehad, dat gaat effect hebben op dat getal. Wij zeggen voor dat we daar grote, majeure zaken in gaan doen, moeten we daar eerst eens even een goed beeld van hebben. Wat nou als de rook een beetje is opgestegen, wat blijft daar dan staan aan structurele min, hoe ziet dat eruit? Wat kunnen wij al en volgens mij is de zinsnede, ik heb het niet opgezocht, maar daarvoor in de kadernota wat al mogelijk is bij de begroting, doen we. We gaan in ieder geval zorgen dat het beeld scherper is. En wat de heer Gilissen daarover zei, is volgens mij een hele logische en te betrekken bij de Kadernota volgend jaar als we de vragen niet direct opgelost krijgen.

De voorzitter: Mijnheer Adriani.

De heer Adriani: Ja, dank en dit snap ik allemaal, maar mijn vraag was ... misschien moet ik hem zo formuleren, bent u het met mij eens dat we in het kader van het financieel toezicht met gemeentes afspreken over hoe ze met dit soort toekomstige tekorten omgaan, dat dat ook voor onszelf de richtlijn zou moeten zijn.

De heer Bakker: Ja, ik snap wat de heer Adriani bedoelt, maar volgens mij is dat ook een soort ondergrens, waar we het over hebben. Dus waarin we zeggen ... liever hebben we een gemeente die daar al een beetje tijdig over na gaan denken. En nou, ik heb de heer Adriani ook wel eerder een aantal keer gehoord over juist hebben we structureel plaatje nou ook op orde, dus dat valt daar volgens mij bij elkaar en ik denk dat heel ver voor ons uitschuiven en dat gaat mij niet om individuele voorbeelden, maar ik zie vanuit die hoofde van die toezichthoudende functie ook een aantal gemeenten nu langskomen die dat wellicht wat laat hebben gedaan. Volgens mij moeten we dat gesprek tijdig aangaan met elkaar en ook de consequenties daarvan bezien. En dan is het natuurlijk wel afhankelijk bij wat gaat dat cijfer nou uiteindelijk worden, zoals ik net al zei, als die rook een beetje is opgetrokken. Mevrouw De Widt heb ik over de Meicirculaire volgens mij beantwoord. De VVD heeft een en ander daarover gezegd, maar heb ik volgens mij ook bij de PvdA daarover beantwoord. Beeld scherp krijgen en vervolgens ook in beeld brengen wat daarvoor nodig is om die structurele kanten bij elkaar te brengen. Dat vraagt de heer Van den Dikkenberg.

De voorzitter: Ja, mijnheer Gilissen heeft toch nog een vraag daarover.

De heer Gilissen: Ja, voorzitter, ik was wel iets specifiek. Het gaat met name over het beeld, het proces van het beeld krijgen en ook hoe we dat beeld delen met Provinciale Staten. Dus laat ik een voorbeeld noemen, bij het Rijk hanteert men een actuele lijst van besparingsmogelijkheden. Ik zou het heel nuttig vinden, ook voor de afweging in deze Staten, sluit ik even aan ook bij bijvoorbeeld de opmerking van de heer El Hamdaoui, als het gaat over de jaarrekening. Als je wil weten hoe je ruimte kunt creëren of ruimte kleiner kunt maken, inkomsten, uitgavenkant, dan helpt het als je een totaal overzicht hebt. Dus ik zoek even naar dat proces. Of ook daar GS en PS samen kunnen optrekken dat we integraal inzicht kunnen krijgen in wat er uit die interne ... ook naar boven wordt gehaald.

De voorzitter: Mijnheer Bakker.

De heer Bakker: Nee, u heeft gelijk, mijnheer Gilissen, ik ging te snel. U stelde daar inderdaad de vraag over. We hebben ... na de zomer zullen we u het voorstel sturen over hoe wij ook zien om dit traject te gaan doorlopen. Hoe dat het eruitziet, hoe we elkaar kunnen betrekken, u zei volgens mij in een bijzin van de bijlage die bij het overdrachtsdocument van de vorige Staten naar deze Staten is gegeven, wordt herzien. Dat is mij niet bekend in ieder geval dat we dat gaan herijken. Maar natuurlijk is dat wel een bron om uit te putten en zullen daar ook wel nieuwe vragen uit naar voren gaan komen, ook gecombineerd met de groeisprong actualisatie die is gegeven en ik denk ook wel toekomstige vragen. Daar gaan we het inhoudelijk zeker nog met elkaar over hebben. Maar bijvoorbeeld wat gaat er gebeuren met het met het UPLG en de financiële middelen daar? Ja, het gaat effect hebben op deze vraag. Maar uw wens is duidelijk en wat mij betreft misschien niet zo concreet als u het vroeg, maar wat mij betreft is het wel iets, we hoeven niet wekelijks bij elkaar te zitten, maar wel iets wat we samen moeten zouden moeten doen.

De voorzitter: Nog een extra vraag, mijnheer Gilissen

De heer Gilissen: Nou, dan stel ik wel vast hier dat het college daar in de ... voorstel na de zomer dan terugkomt over hoe zij in ieder geval aankijkt tegen de invulling van die wisselwerking en die verschillende rollen.

De voorzitter: Kunt u daarmee akkoord gaan?

De heer Bakker: Zeker, ja.

De voorzitter: Dan kunt u nu verder met het beantwoorden van de overige vragen.

De heer Bakker: Ja, dank u wel. Dan was ik aangekomen bij de SGP, de heer Van den Dikkenberg. Waarom ook dit voorstel? Ik weet dat er vanuit de FAC een aantal en ook op andere plekken een aantal keer de vraag is geweest ga die doelenboom, die klopt eigenlijk niet helemaal meer, ga hem nou eens even verfrissen en verversen. Dat hebben wij ... Dat hebben we hiermee gedaan. De basis is natuurlijk wel dat er een beleidsvorming en besluitvorming over beleid onder moet liggen. Dus dat is de reden dat dat wel is gedaan bij het bereikbaarheidsprogramma, maar nog niet voor Landelijk Gebied. Maar we hebben wel getracht u daarvan de doorkijk te geven. De meerjarendoelen zijn meegegeven omdat het natuurlijk in zijn geheel past. Dus wij hebben het ook zo transparant aan u willen laten zien en te zorgen dat het geen verrassing daar is, het totaalplaatje aan u willen geven. Maar de constatering daarin, in dat gesprek, natuurlijk ook binnen de commissie Janssen een aantal keer met elkaar gehad, daar heeft hij natuurlijk gelijk in van wat ligt er bij PS en wat ligt er bij GS vervolgens.

De voorzitter: Mijnheer Van den Dikkenberg.

De heer Van den Dikkenberg: Ja, voorzitter, wanneer is dan die verandering bij Landelijk Gebied voorzien? Want tenminste, of ik moet het verkeerd hebben, dan kijk ik even naar de ambtelijke organisatie en de controle, dat het heel ingewikkeld is om dat allemaal te veranderen. Is het dan slim om het nu op schop te gooien en dan volgend jaar de nummering weer op schop te gooien, want Landelijk Gebied zit meestal voor in de nummering en dan moet het hele systeem weer op de kop en dan heb ik liever dat we nu vooruitlopend op een beleidswijziging bij Landelijk Gebied al bijvoorbeeld een extra programma PLG invoegen.

De voorzitter: Mijnheer Bakker.

De heer Bakker: Dit onderwerp is natuurlijk aan best wel wat fluctuaties en dagkoersen onderhevig, dus zodra daar zekerheid over is en denk dat we meer over kunnen zeggen in het najaar van dit jaar, wordt daar invulling aan gegeven, maar we hebben ook weer niet juist omdat die oproep en ook die toezicht vanuit ... is gedaan, van laten we nou die doelenboom en die indicatoren die daaronder zitten, laten we dat nou ook beetpakken en oprissen. Hebben we wel gezegd ja, maar daar willen we hiermee, dat willen we wel meesturen in deze kadernota's, zodat die daar ook met elkaar ook het debat over kunt hebben en dat kunt zien. Maar inderdaad, optimaal is dat misschien niet, idealiter had het samen kunnen lopen, maar inhoudelijk is men daar nog niet. Nou, ik denk ook dat het een goeie discussie is om met mijn collega mevrouw Sterk ook te hebben, inhoudelijk gezien. Dan was er nog de vraag vanuit de ChristenUnie over zijn nou die twee cycli, jaarrekeningen en kadernota, om die nou te splitsen met elkaar. We gingen het niet halen, als we dat al zouden hebben willen doen, niet meer halen om dat voor de zomer dan de kadernota met u te behandelen. Commissie Janssen heeft ook nog geen formele besluitvorming over plaatsgevonden. En sowieso blijft het natuurlijk een ... De begroting van volgend jaar is nu alweer in proces gegaan. Dus de mensen zijn achter de schermen daar nu alweer mee bezig. Dan is zo'n kadernota wel een heel belangrijk moment. Dus we gaan dat vanaf de volgende cyclus doen en dan jaarstukken eerst na de kadernota. Dus dat is de reden waarom dat nog niet is gebeurd.

De voorzitter: Dat waren de vragen. Ik denk het ook. Ja, daar was nog die laatste vraag van mevrouw De Widt, maar die is al beantwoord in welke provinciale staatsvergadering het ... Ja, dat is dan 19 juni inderdaad. Zijn alle vragen die gesteld zijn afdoende beantwoord, zijn er nog andere vragen opgekomen naar aanleiding van deze beantwoording? Ik zie verder geen reacties. Hoe willen we de kadernota behandelen? Ja. De heer Van den Dikkenberg heeft een heleboel amendementen aangekondigd, maar ik geloof wel ...

De voorzitter: Ja, oké. Het is een buitencategorie, hoor ik, omdat de algemene beschouwingen gehouden zullen worden. Precies. Dus wij gaan daar verder niet over. Dan neem ik aan dat wij nu dit, de behandeling van dit agendapunt kunnen afsluiten en ik dank de portefeuillehouder voor beantwoording van de vragen.

11. SV Plan inzet middelen versnelling energietransitie

De voorzitter: Dan gaan wij verder naar agendapunt 11, het Statenvoorstel plan inzet middelen versnelling energietransitie. De SGP heeft dit voorstel geagendeerd in deze commissie. Het gaat dan om een technische behandeling, niet de politiek inhoudelijke behandeling, want die vindt plaats in de commissie M&M vanmiddag. Ik wil graag de heer Van den Dikkenberg vragen om een toelichting te geven op het agenderen in deze commissie.

De heer Van den Dikkenberg: Ja, voorzitter, dank u voor de mogelijkheid om dit Statenvoorstel hier te bespreken. Ik werd namelijk, bij het lezen van dit voorstel, erg in verwarring gebracht over de wijze waarop in

dit voorstel de zaken verwoord staan. En dat zit hem met name in de financiële paragraaf. Want ik ben geen woordvoerder energie, dus daar wil ik het ook niet over hebben. Enerzijds komen er nog Statenvoorstellen over de inrichting van fondsen en dergelijke naar ons toe, staat er in het stuk. Anderzijds worden nu al middelen voorgesteld toe te voegen, bijvoorbeeld aan de reserve weerstandsvermogen, zonder dat we een concreet helder beeld hebben over de risico's van het totaal. En de mate van revolverendheid straks bijvoorbeeld in vervolg besluitvorming en dergelijke. En als je kijkt naar de volgordelijkheid der dingen, dan is risicomanagement mij een aangelegen punt. En hoe kunnen we nu voorkomen dat we met dit plan, waarin een versnelling beoogd wordt, dat we nu al besluitvorming nemen over zaken die we nog onvoldoende onderbouwd hebben en hoe houden we de controle daarop? En dan neem ik als voorbeeldje dat energie dienstencentrum, daar gaat de komende jaren 10 miljoen naartoe, is het plan. En dat is een samenwerking met 20 gemeenten, dat wordt bijna een soort van verbonden partij, omdat er ook allerlei cofinancierders bijkomen en dat we daar extra middelen van buiten aantrekken. Maar hoe gaan we daarmee om, met het risico van de inrichting daarvan en hoe is dat geborgd? Daar zit heel weinig aandacht voor in de paragrafen, volgens mij nemen we daar wel het besluit al over. Dus ik zou graag aan de controle en onze accountant willen vragen van hoe houden we hier voldoende vingers aan de pols, zodat we niet straks de instrumenten hebben en dat we er geen goed zicht op hebben. En aan de collega's uiteraard.

De voorzitter: Ja, dank u wel. Dan zou ik toch eerst even het woord willen geven aan de accountant voor een visie op of tenminste advies aan ons over hoe we hiermee om zouden moeten gaan.

Mevrouw Koedijk: Dank u wel, voorzitter. Ik ben even verrast, dat zag u aan mijn gezicht. Ja, eigenlijk ben ik het met de heer Van den Dikkenberg eens dat het lastig is om op dit fase van voorstel te zien wat het risicoprofiel is, wat revolverend is, hoe het revolverend is. Ik moet eerlijk zeggen, toen ik het ging lezen, vond ik het gewoon lastig om te lezen en te begrijpen. Nou, ik denk altijd dat ik dat dan wel kan, maar dat was in dit geval toch echt lastig. Ik weet ook niet zo goed wat het risico is. Dat betekent dat alle uitwerkingen wat ook werd toegezegd, GS geeft natuurlijk ook aan van dat gaan we nog uitwerken, dat gaan we nog ... Dit beslissen we nog niet, dat staat ook duidelijk in voorstel. Dat je bij elke uitwerking opnieuw deze vraag moet stellen om het beheersbaar te houden. Nou, dan is nu de ... je wil de versnelling en je wil ook de control, dus ik denk dat die uitwerking dan vrij snel moet om daarop te kunnen ingrijpen.

De voorzitter: Dank u wel. En mijnheer Luiks, wat is uw advies?

De heer Luiks: Ja, het staat u vrij om bij de behandeling van dit Statenvoorstel tot amendering over te gaan en amendementen in te dienen waarbij u aandringt op nader onderbouwing, nader precisering. We hebben zelf ... intern vonden we het ook een ingewikkeld voorstel, waar aan de ene kant de brug wordt geslagen tot en met het coalitieakkoord waarin de middelen worden aangekondigd. ... een doorkijkje gegeven naar de besteding daarvan. Tegelijkertijd missen we nog een soort van beleidsdoel wat daarmee gerealiseerd moet worden. Dus dat moet in het vervolg ook verder nog duidelijk worden. De leesbaarheid, de accountant heeft het erover is wat ons betreft ook net een voldoende, zullen we maar zeggen. Maar we snappen dat dat daar vragen over komen. Idealiter zou het misschien handig zijn in het proces dat eerst M&M wordt opgehaald waar uw zorgen in zitten, dat er een toezegging komt en dat we misschien later in de FAC nog even kunnen reflecteren. Maar als u het zo aan me vraagt van wat vindt u ervan, is dit een voorstel wat nou net de finish haalt, maar waarbij we naar de toekomst toe echt wel wat meer inzichtelijk moeten gaan maken en duidelijk gaan maken over hoe we middelen gaan besteden, hoe we tot een risicoprofiel komen en hoe we dat verder gaan doen. Nou, het voorstel nu, je zet een aantal middelen vanuit dezelfde reserve klaar om ingezet te worden. Daar kan je natuurlijk ook nog een tussenstap in zetten en zeggen van we gaan definitief beschikbaar

stellen als er een aantal dingen zijn. Nou, dat moet op voorstel van GS, maar je kunt als PS daar ook natuurlijk op stuur via amendering.

De voorzitter: Dank u wel. Nog misschien een korte reflectie van de portefeuillehouder en dan ga ik het vragen aan de andere commissieleden wat zij ervan vinden.

De heer Bakker: Ja, nee, volgens mij is het even los van wat er al over is gezegd. Volgens mij moeten we even twee dingen uit elkaar halen, dus ik denk het drie misschien. Het inhoudelijke debat gaat u voeren met mijn collega Van Essen. Dat gaat over het factorrapport. Wat wil je daarmee doen? De noodzaak, nou et cetera, dat deel laten we daar niet in treden. Dan is er inderdaad een groter gezegd, we willen de koek groter maken en we zetten 25 miljoen euro om en nabij van die saldi reserve in om die energietransitie te versnellen en daarvan gaan we zorgen dat we eigenlijk een multiplier gaan creëren die optelt naar die 50 miljoen. Volgens mij, zou ik zeggen, is het goed om daar met elkaar het debat over te voeren. Hoe dat eruitziet, dat is in het Statenvoorstel het staartje bij onderaan bladzijde vijf. Wat er op dit moment wordt gevraagd, dat gaat over netcongestie, aanpak isolatie, elektriciteitsopwekking, dat gaat eigenlijk over faciliteiten die er voor een heel groot gedeelte al zijn, dus waarin er een extra storting of een extra subsidie et cetera plaats gaat vinden wat we eigenlijk al doen. Dus om heel eerlijk te zijn, vind ik dat niet zo spannend. En dan hebben we inderdaad een lening deel dat wordt uitgezet, dat gaat over elektriciteitsopwekking en daarvoor is ook gezegd het risicoprofiel wordt daarin ook afgedekt via het weerstandsvermogen. Ik denk dat, om heel eerlijk te zijn, vind ik dit deel van het vraagstuk en wat u financieel wordt voorgelegd, tuurlijk, aandachtspunten vragen terecht, maar volgens mij is dat te overzien. Ik denk het deel wat daarna komt, bijvoorbeeld een warmtebedrijf, revolverendheid van leningen et cetera, hoe beoordelen we de risico-inschatting daarvan, kan ik me inderdaad voorstellen dat daar nog aanvullende vragen zijn. Daar wordt nu financieel niet gevraagd om daar via begrotingswijziging om dit bij de Zomernota te verwerken. Maar dat zal wel gedurende het komende jaar komen en ik denk dat met name het debat daarover moet gaan en misschien kan het ook goed zijn om daar inderdaad met de financiële collega's, maar ook met de mensen van energie, om daar nog eens een keer even bij elkaar te zitten en dat ook even goed door te akkeren, van hoe kijken we dan naar die risico's, hoe worden die bepaald, hoe worden die berekend en wat moet er ook nog uitgewerkt daarvoor? Ik zou die twee dingen wel bekijkend met de financiële bril uit elkaar willen halen.

De voorzitter: Dan wil ik deze vraag van de heer Van de Dikkenberg over het voorstel ook voorleggen aan de andere fracties. Zijn er fracties die hier iets over willen zeggen. Meneer Adriani.

De heer Adriani: Ik had nog wel een aanvullende vraag en dat gaat over die storting in de reserve weerstandsvermogen. Dat is de manier waarop we dat hier doen in huis. Moet dat dan gaan wennen dat op het moment dat we een nieuw risico maken, dan storten we het bij in reserve weerstandsvermogen en aan het eind van het jaar gaan we hem weer afwassen boven de 2,0 zitten. Het politieke doel van die 50 miljoen is om die energietransitie te versnellen. Dus wat gebeurt er nou als we nu die een en een kwart miljoen in het reserve weerstandsvermogen stoppen? En aan het eind van het jaar blijken we toch weer boven die 2,0 te zitten, dan valt dat vrij. Valt dat dan vrij naar de algemene middelen? Ja, knikt de accountant. Maar dat is natuurlijk niet de bedoeling, want de bedoeling is dat dat geld ingezet wordt voor de versnelling van de energietransitie. Dus hoe kunnen we dat nou beter organiseren?

De voorzitter: Heldere vraag. De heer Wolting.

De heer Wolting: Dank u wel, voorzitter. Allereerst de opmerking van de heer Adriani, die zegt dat het vrij valt. Nee, het valt niet vrij, want er zit gewoon in die hele berekeningen 1,25 miljoen voor deze post die daarin zit

en als wij boven een bepaald percentage komen, komt dat omdat er andere risico's minder zijn. Dus dat zijn volgens mij twee verschillende punten. Als ik het voorstel lees, dan inhoudelijk wil ik er niet op ingaan en ben ik er op zich helemaal niet negatief over, maar ik vraag me dus af of de uitwerking in dat stukje besluitvorming van welke risico's we hebben, het is een hele brij van voorstellen. Ik heb het zelf ook meer benaderd van dit is een gedachtegang, een principerichting en we gaan dat de komende maanden verder uitwerken. En dat het college vraagt Staten, vinden jullie dit een goeie denkrichting en als we de uitwerking hebben, dan komen we tot besluitvorming. Dus ik vraag me af of dit dus voldoende uitgewerkt is. Ook als bekijkend naar de motie A10 over revolverende fondsen waaraan die moeten voldoen. Maar dit Statenvoorstel voldoet niet aan die eisen. Dus daar zou ik nog een keer naar kijken, zou ik graag naar gekeken willen hebben. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van den Dikkenberg. Wat is ... Nu hebt u iedereen gehoord. Hoe zit u nu in?

De heer Van den Dikkenberg: Nou, ik heb onze adviseurs, de gedeputeerden en de collega's gehoord. En hoe ik er nu in zit, is dat ik dit deel van het stenogram zal doorgeleiden naar mijn collega's bij M&M, die daar de woordvoering doen. En wellicht dat we ... de brij blijft, zeg maar. Dus ik ben blij dat het enigszins wel erkend werd dat ik niet helemaal ... dus ook dacht in de moeheid moest zoeken, maar met alle te lezen stukken. Maar ik denk dat we dan naar M&M gaan bezien. Maar ik zou heel graag op deze agenda van de FAC dan de vervolgstappen willen agenderen. En de vraag is om de financieel technische uitwerking van de vervolgstappen ook in de nieuwe FAC, want die gaat na de zomer draaien, hopelijk te agenderen.

De voorzitter: Ja. De financieel technische uitwerking van dit Statenvoorstel agenderen in de FAC na de zomervakantie. Mijnheer Bakker.

De heer Bakker: Ja, ik was enthousiast, voorzitter, maar ik dacht misschien kunnen we daar een bruggetje tussen slaan tussen de suggestie die ik net deed om ook even te kijken kunnen we nou een informatiemoment even, want er zijn een aantal vragen, de heer Adriani stelde een vraag, de heer Wolting stelde een vraag of een aandachtspunt en ik denk wel met name dat als we voorstel er even bijpakken, dat derde beslispunt, dus waarin u ook gevraagd worden ons opdracht te geven, het college opdracht te geven, ... gaat nou de rest van dit voorstel ook uitwerken. Volgens mij zou het heel goed zijn om met elkaar hier in afstemming even een verdiepende bijeenkomst te hebben. Dat kan volgens mij gewoon in de FAC, zoals we dat vaker doen op onderwerpen, maar waarin we eens even stilstaan en ook de vaste adviseurs even een reflectie kunnen geven over die revolverendheid, die risico's, hoe zit het daarin? Dan nemen we een aantal van deze aandachtspunten daarin mee. Dan kunnen we dat, denk ik, met elkaar even met de financiële bril op, even wat meer grip op krijgen.

De voorzitter: En dan is het dus een wat algemene bijeenkomst, uitsluitend voor de vakleden informatief, informerend of is het een specifieke bijeenkomst over dit Statenvoorstel waarbij ook de woordvoerders M&M aanwezig zijn?

...: Nou, die willen we er natuurlijk niet bij hebben, nee, maar volgens mij wel uw tweede punt, zou ik zeggen. Ik zou wel zeggen laten we dit dan echt als casus pakken met elkaar en je hoeft niet alleen maar informerend te zijn. Mooi om daar met elkaar het gesprek over te voeren.

De voorzitter: Duidelijk, dan is dat helder voor de vervolgbijeenkomst. Mijnheer Adriani.

De heer Adriani: Dank en daar gaan we natuurlijk allemaal met plezier aan meedoen, maar gedeputeerde, hangt dat aan beslispunt punt drie en refereert aan een vraag die ik stel, maar mijn vraag ging over beslispunt

2C en die hebben we dan al wel genomen, dus ik ben nog wel even aan het zoeken naar hoe vloeit dat geld weer terug naar het politieke doel als het voor de weerstandsreserve niet nodig is?

De voorzitter: Mijnheer Bakker.

De heer Bakker: Ja, dat deel zit er inherent in en ook in de werkwijze die wij met elkaar hebben. Dus als we daar wat aan willen doen, dan zal dat een andere ... Dan vraagt dat misschien een wat fundamentele vraag, maar bij het vergroten van deze taart en het aangaan van een wat meer risicodragende zaken, zoals een het uitstrekken van een lening, zit er ook niet daarbij inderdaad. Dus dat is daarmee niet opgelost. Maar ik denk wel in brede perspectieven een terechte vraag.

De voorzitter: Goed, kunnen we hierbij concluderen dat dit Statenvoorstel de nadere uitwerking als specifieke casus behandeld gaat worden in een FAC bijeenkomst wanneer er dus meer uitwerking wordt gegeven aan het voorstel. Mijnheer Van den Dikkenberg.

De heer Van den Dikkenberg: Een kleine aanvulling daarop, dat we dus ... zo'n sessie lijkt me heel goed met dit als uitgangspunt, maar dat we ook betrokken blijven bij de verdere uitwerking, want daar zit in het warmtebedrijf en dergelijke zitten nog wel wat afslagen die volgens mij ook betrokkenheid van de FAC vragen als het gaat om de inrichting ervan.

De voorzitter: De gedeputeerde kan dit toezeggen?

De heer Bakker: Ja, we moeten natuurlijk even kijken hoe we dat precies in het vat gieten. Maar ik denk dat dit onderwerpen zijn waarin we volgens mij, dat lepel ik dat niet zomaar op, maar ook maar met elkaar hebben gezegd bij grotere dossiers, met grotere risico's en financiële implicaties is het goed om die ook hier eens te behandelen of inderdaad als een casus met elkaar door te nemen. Ja, dan zou ik, als u mij dat zo op de man af vraagt, ook denken aan zo'n warmte bedrijf, dat is inderdaad wel zo'n casus.

12. Sluiting

De voorzitter: Prima. Nou dan, met deze toezegging denk ik dat we dit agendapunt kunnen afsluiten. Als er verder geen andere vragen of opmerkingen zijn. Maar ik heb nog ... dit is wel het laatste agendapunt waarbij de accountant een actieve rol heeft gespeeld.